

DIPLOMADOLGOZAT

TÉNYI ISTVÁN
Vidékfejlesztési agrármérnök
MSc szak

Gödöllő
2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztési agrármérnök MSc Szak

**NAGYKÁTA HELYZETÉNEK ÉS FEJLESZTÉSI
LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A TURIZMUSRA**

Belső konzulens: Dr. habil Ritter Krisztián

egyetemi docens

Készítette: **Tényi István**

FRMQY4

Levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság
Intézet, VTT

Gödöllő
2024

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS.....	3
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	5
2.1. A terület-, a vidék- és a településfejlesztésről röviden	5
2.1.1. A területfejlesztés.....	5
2.1.2. Vidék, vidékfejlesztés.....	8
2.1.3. A településfejlesztés.....	17
2.2. A helyi gazdaságfejlesztés	19
2.2.1. A helyi gazdaságfejlesztés területi dimenziója	20
2.2.2. A gazdaságfejlesztés szereplői.....	21
2.2.3. A fejlesztési programok kidolgozása.....	22
3. SAJÁT KUTATÁS.....	24
3.1. Anyag és módszer	24
3.2. A vizsgált település bemutatása.....	25
3.2.1. Nagykáta általános gazdasági- és társadalmi helyzete	25
3.2.2. A nagykátai gyógy- és strandfürdő bemutatása, fejlesztési lehetőségei.....	33
3.2.3. A Tápó Natúrpark	34
3.2.4. Nagykáta településfejlesztési stratégiája	37
3.4. A primer kutatás eredményei.....	39
3.4.1. A kérdőíves kutatás eredményei	39
3.4.2. Az interjúk kutatás eredményei.....	52
4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	58
5. ÖSSZEFOGLALÁS.....	61
6. IRODALOMJEGYZÉK.....	62
7. MELLÉKLETEK	66

1. BEVEZETÉS

A turisták száma a korábbi évek visszaesése után 2022-ben jelentősen nőtt. A Turisztikai Világszervezet elemzése (UNWTO, 2023) szerint 2024-ben a turisták száma elérheti a járvány előtti szint 80-95 százalékát. A hazai statisztikák szerint a belföldi keresletre is bővülés jellemző, a KSH 2023-as adatai szerint a belföldi vendégek átlagosan 19 napot töltöttek hazánkban, míg a külföldi vendégek száma több mint kétszerese volt az azonos időszakban mért 2022-es adatoknak, az egyéjszakás vendégek száma pedig 114%-kal nőtt, az előző év azonos időszakához képest. Az előrejelzések 2023 utolsó negyedévére be is igazolódtak, az Európába érkező turisták száma elérte a járványt megelőző negyedév forgalmát. A Magyar Turisztikai Ügynökség jelentése alapján pedig hazánk egyértelműen jól került ki 2023 végére a járvány okozta visszaesésből. Magyarországon a globális átlagnál jóval gyorsabb és nagyobb a visszaépülés üteme. Hazánkban a tavalyi évben a vendégek száma 5 %-kal, a vendégéjszakák száma pedig 3 %-kal haladta meg a 2022-es év eredményeit. Az idegenforgalmi ágazat ütemes élénkülésével az utazók egyre nagyobb figyelmet fordítanak külföld helyett a hazai utazások felé, azon belül is a vidéki kisvárosok, a helyi megőrzött népszokások, látnivalók, turisztikai attrakciók és élmények felfedezésére (web 1).

A pandémiát követően az utazási kedv ismét visszatért, a statisztikák pedig főként a belföldi turizmus fellendülését tükrözik, ami nemcsak a nagyvárosok, de a kisebb települések számára is új lehetőségeket teremt. Magyarországon a nemzetstratégiai célkitűzések között is szerepel a hazai utazások ösztönzése. A 2030-ig terjedő időszakra megfogalmazott Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 (más néven Turizmus 2.0. stratégiai dokumentum) kiemelt iránya a hazai régiók, mint desztinációk vonzerejének növelése. Mindezzel összefüggésben pedig egyre több település ismeri fel annak jelentőségét, hogy tudatos tervezéssel közelítsenek turisztikai lehetőségeik kiaknázásához. Ehhez a vidékfejlesztési politika által biztosított források is lehetőséget teremtenek (web 2).

A vidékfejlesztés a Közös Agrárpolitika (továbbiakban: KAP) második pillére. A KAP három hosszú távú célon keresztül járul hozzá a vidéki területek fenntartható fejlődéséhez:

1. A mezőgazdasági és erdészeti ágazatok versenyképességének javítása;
2. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és az éghajlat-politikai intézkedések biztosítása;
3. A vidéki gazdaságok és közösségek földrajzilag kiegyensúlyozott fejlődésének elérése, melynek fontos eleme a munkahelyteremtés és a munkahely megőrzése is (web 3).

Ez utóbbi a vidéki gazdaságfejlesztés komplexitásának szemszögéből kerül kiemelésre. A vidékfejlesztés, mint a Közös Agrárpolitika „második pillére”, a vidéki területek társadalmi, környezeti és gazdasági fenntarthatóságának javításával erősíti a jövedelemtámogatás és a piaci intézkedések „első pillérét”. Így a vidékfejlesztési támogatások hozzájárulnak a versenyképesség növeléséhez a vidéki területeken, mely az általam vizsgált település szempontjából is fontos. A vidékfejlesztés egyik szegmense pedig a vidéki turizmus.

Nagykátá Pest vármegyében fekvő kisváros, a Nagykátai járás a Tápióvidék és a Galgamente központja, amely 21 települést foglal magába. Nagykátai lakosként nagyon érdekel a város fejlődése minden területen, de különös tekintettel a vendéglátás, turizmus területén. Magánvállalkozó vagyok, ennek kapcsán a turizmus több szegmensét is szeretném fejleszteni. Vendéglátóipari létesítményeket üzemeltetek a városi strandon, és egy 6 ha-os birs ültetvényel is rendelkezem a város határában. Mindezek mellett a falusi turizmus vérkeringésébe is szeretnék bekapcsolódni. Localpatriótaként pedig minden téren szívügyem a szülővárosom fejlődése.

Szakedolgozatomban szeretném kifejteni, hogy milyen helyzetben van jelenleg Nagykátá, illetve a városnak milyen kínálkozó lehetőségei vannak a településfejlesztésre, áttételesen akár az egész térség fejlesztésére. Ennek során kifejezetten koncentrálok a turizmusban rejlő potenciálokra. Ennek mentén a covid járvány hatásait is megvizsgálom. A járvány utáni időszakban jelentősen megnőtt a kereslet a belföldi turizmus iránt. Ennek a motivációira is szeretnék válaszokat kapni helyben. A rendelkezésre álló szekunder adatok (szakirodalom, statisztikák, fejlesztési dokumentumok) felhasználása után, a település helyzetét elősorban primer kutatással elemzem. Online kérdőívet készítettem a nagykátai lakosok körében, illetve interjúkat készítettem Nagykátá és a szomszédos település, Tápióbicske polgármesterével. A kapott eredményeket kielemezem, majd ezekből következtetéseket és javaslatokat fogalmazok meg.

Azért gondolom igen aktuálisnak a témát, mert véleményem szerint beruházásokkal és fejlesztésekkel növelni tudjuk lakóhelyünk, a Tápió-vidék versenyképességét. A turizmuson keresztül munkahelyeket teremtünk helyben, megőrizhetjük a már meglévőket, továbbá a turisták révén a helyi kistermelők termékei is több emberhez tudnak eljutni. A fejlesztések révén népszerűsítjük a szabadidős tevékenységeket, és aktív pihenésre buzdítjuk az embereket a Tápió- vidék szélesebb körű megismertetése által.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Ahhoz, hogy komolyabb betekintést nyerjünk Nagykátának a kistérségben betöltött szerepkörébe, előtte néhány szakmai fogalmat körbe kell járnunk. Ezek a fogalmak segíteni fogják a diplomaunkám céljainak jobb megértését.

2.1. A terület-, a vidék- és a településfejlesztésről röviden

2.1.1. A területfejlesztés

Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz és ezzel együtt az EU területfejlesztési rendszeréhez is. Ezek alapján alkalmazza az európai elveket és jogrendszereket, valamint hozzáfér az uniós forrásokhoz is, melynek feltétele, hogy betartsa és alkalmazza az uniós előírásokat. Magyarország területfejlesztési politikája egyensúly teremtésre törekszik az uniós elvárások és a nemzeti érdekek között (Bede, 2007).

Regionális politika klasszikus (tradicionális) céljai Rechnitzer János szerint a következők:

- A munkaalkalmak megteremtése, munkanélküliség csökkentése;
- A túlnépesedett város(központok) demográfiai nyomásának csökkentése;
- A nemzeti erőforrások hatékony felhasználása;
- A régió/területi egységek közötti fejlettségbeli különbségek csökkentése;
- A regionális identitás megőrzése, különösen a kisebbségek lakta területeken;
- A népesség és környezet egyensúlyának a megőrzése, illetve helyreállítása (web 4).

A területi kérdésekkel foglalkozó szakirodalom és a gyakorlati szakemberek is időnként eltérően vélekednek e fogalom tartalmáról. A meghatározások, amelyek gyakran csak impliciten léteznek lényeges kérdésekben is eltérnek és nem ritka, hogy az általános és a sajátos jegyek keverednek bennük. Azok a definíciók, amelyek a korábbi feladatok felől közelítették a kérdéskört, a meghatározó feltételek változásával részben érvényüket veszítették. Szükséges az aktuális jellemzők mindenkorai számbavétele, de létjogosultsága lenne egy általános érvényű elméleti megközelítésnek is. A fogalomkör tisztázatlansága nemcsak hazai sajátosság. Az angol szakirodalomban a területfejlesztés vizsgálatát elsősorban a regionális gazdaságtan, a regionális tervezés és a humánföldrajz viszonylatában kutatják. A regionális fejlesztés olyan kormányzati politika, amely figyelembe veszi a régió sajátosságait. A területfejlesztés történelmi kötődései miatt azonban a koncepciót gyakran módosítani, újra értelmezni is kell. Még egyazon területi cél elérésének is eltérő ideológiai gyökerei, megvalósítási eszközei és megvalósítási lehetőségei lehetnek. Mindeközben a tudomány, a termelés és a kereskedelem nemzetközivé válása hasonló

problémákhoz vezetett az eltérő társadalmi struktúrákkal és fejlettségi szintekkel rendelkező országokban. Ezért világszerte számos közös vonással találkozhatunk a regionális fejlesztésben. Külön aktualitást ad a területfejlesztés és a gazdaság igen szoros kapcsolata is. A termelési szerkezet folyamatos változása, amely gyakran közvetlenül egy-egy ágazat hanyatlásában vagy felvirágztatásában nyilvánul meg, az érintett települések vagy nagyobb körzetek fejlődésére is rányomja bélyegét (Faragó, 1987).

Faragó egy másik, 1994-es kutatásában utal arra, hogy gyakorlatban a szakma sok kifejezést használ, de nem egységesen. A területfejlesztés fogalmi rendszerének, feladatainak és eszközeinek áttekintése nem önmagáért való. A regionális tudományos vitában a mai napig nem alakult ki egységes fogalom és szókinés, de ezeknek a kérdéseknek a tisztázása nélkül nagyon nehéz kialakítani a hatékony területi munkamegosztást, a hatáskörök elosztását, a döntési kompetenciákat stb. Az új építési és területfejlesztési törvény előkészítése során jelentős nehézséget okoz, hogy még az alapkoncepciók tekintetében sincs egyetértés. Az Európai Unió terjeszkedése, a strukturált alapok felhasználásának addigi tapasztalatai is - már az idézett forrás megírásakor is - reformokat vetítettek előre (Faragó, 1994).

A következőkben a területfejlesztés általános meghatározásait és alapfogalmait szeretném ismertetni.

A földrajzi tér alakulása, átalakulása során gyakran előfordulnak a társadalom állapotát hátrányosan befolyásoló kockázati helyzetek, jelenségek. Ezek a társadalom tudatos, szervezett beavatkozásával kiküszöbölhetők vagy megelőzhetők – ebben a folyamatban kiemelten fontos lehet a területfejlesztés szerepe. A területfejlesztés egy konkrét tevékenység területi meghatározottságú szándékát vagy tervezését jelenti, pontosabban „*egy jövőbeli tevékenység tervezését, elgondolását*” (Spitzer, 1995: 18. o.), racionális, szisztematikus működést, amely kétféleképpen valósul meg: közmunka végrehajtásával, valamint bizonyos térbeli jelenségek (településnövekedés, iparosodás, környezetszennyezés stb.) monitorozásával. A területfejlesztés, mint intézményesült tevékenység fejlődésének első szakasza a XVIII. század végére és a XIX. első felére datálható, amikor is egybe esett az iparosodás és urbanizáció korai szakaszával, ezt az időszakot a liberális ideológia dominanciája határozta meg, mint a versengő kapitalizmus szakasza (Knox és Agnew, 1994). Ennek megfelelően azt feltételezték, hogy a kereslet-kínálaton alapuló piaci mechanizmus az optimális térkihasználáshoz és az optimális térszerkezetek kialakításához vezet. Ilyen feltételek mellett a területfejlesztés csak a városfejlesztésre korlátozódott, a magasabb területi szintekre (régió, állam) tervezési célok, alapkoncepciók nem születtek. Általánosságban elmondható, hogy az állam szerepe a

társadalom gazdaságszervezésében csekély volt, ami kedvezőtlenül hatott a térbeli lokalizációs modellekre (Benedek, 2019).

A területfejlesztés globálisan megfogalmazott definíciója alapján egy olyan tevékenységről beszélünk, amely során a társadalom a kívánatosnak tekinthető szintre igyekszik fejleszteni a társadalom és a gazdaság területi rendszerét. Ez alapján a területfejlesztés során tudatosan kerül alakításra, fejlesztésre a földrajzi tér, a társadalmi, gazdasági és művi környezet. Célja, hogy felszámolja a nélkülözhetetlen innovációk útjába gördülő akadályokat, mérsékelje és megszüntesse a társadalmi-gazdasági folyamatok által generált negatív jelenségeket (Hoffman, 2018).

Magyarországon a 2023. évi CII. törvény a területfejlesztésről adja meg a keretét az állami és az önkormányzati területfejlesztési feladatoknak. A törvény alapján a területfejlesztés céljai közé a következő feladatok tartoznak:

- az ország versenyképességének növelése;
- a települések és a térségek közötti különbségek mérséklése (legyen az a főváros, város vagy község);
- harmonikus térszerkezet kialakítása az ország területén;
- az identitástudat erősítése;
- a vidék népességmegtartó erejének erősítése;
- a fenntartható gazdálkodás elősegítése a meglévő erőforrások felhasználásával;
- az életszínvonal és a jólét növelése.

A törvény a területfejlesztés feladataként a teljesség igénye nélkül a következő tevékenységekre terjed ki:

- elősegítse a közösségek területfejlesztési elképzeléseinek megvalósítását összeegyeztetve azt az országos területfejlesztési célokkal;
- térségekre specifikált területfejlesztési koncepciók kidolgozása;
- olyan programok kidolgozása, amelyek hozzájárulnak a társadalom, a gazdaság és a környezet egyensúlyának javításához;
- elősegítse az innovációk megvalósítását a szellemi és a fizikai háttér támogatásának növelésével;
- a lemaradó térségek felzárkóztatása;
- a regionális és nemzetközi együttműködések támogatása;
- a fejlődésfolyamatok monitorozása;

- az önkormányzatok támogatása;
- az ágazati szakpolitikák területi összehangolása (web 5).

2.1.2. Vidék, vidékfejlesztés

Az előzőekben röviden áttekintettem néhány, a területfejlesztéssel kapcsolatos elméletet, a következőkben pedig rátérek a vidékfejlesztéssel kapcsolatos fogalmakra, hiszen kutatásom egy vidéki település fejlesztését célozza.

A vidék fogalmi megközelítése, a vidék terjedelmével és lehatárolásával kapcsolatos első ötletek az Amerikai Egyesült Államokban jelentek meg. 1910-ben a népszámlálás során az Egyesült Államok Népszámlálási Hivatala (US Census Bureau, 1910) vidékinek minősített minden olyan területet, ahol a lakosság száma nem érte el a 2500 főt, illetve ahol a beépítetlen területek határozták meg a területhasználatot. A határérték (2500 fő) a legtöbb államban a mai napig érvényben van, azonban ezen kritérium mellett egy új mutató is megjelent, a 999 fő/négyzetmérföld alatti népsűrűségi mutató. Az 1940-es években a tengerentúlon megkezdődött a vidékfejlesztési típusú támogatási rendszereket kidolgozása. Az első ilyen vidékfejlesztési törvényt (Rural Development Act of 1972) 1972-ben fogadták el, majd ezt követte 1980-ban a Rural Development Policy Act, amely előírta, hogy nemzeti szinten szükséges vidékfejlesztési stratégiát elkészíteni (Kovács, 2015).

A vidék fogalmának számos meghatározása létezik attól függően, hogy földrajzilag, társadalmilag, gazdaságilag vagy kulturálisan nézzük, és így a különböző meghatározások eltérő földrajzi hatókörhöz vezetnek. Az urbanizáció folyamatában a vidéket is magában foglaló térben és időben folyamatosan változik, ami szintén megnehezíti a mindenki által elfogadott vidékfogalom kialakítását. Magyarul a „vidék” egyrészt bizonyos földrajzi szempontok szerint homogén területre, másrészt a fővároson kívüli tájakra, területekre utal, és jellemezhető a nemzetközi szakirodalomban előforduló „falu” szóval is. A népsűrűségi index fontos szerepet játszott a vidéki térségek meghatározásában. A vidéki népesség felső határát korábban az EU-ban 100 fő/km², az OECD-ben (The Organisation for Economic Co-operation and Development, azaz A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) 150 fő/km², Magyarországon pedig 120 fő/km² határozták meg, tehát ezek alapján a falusias térségeket lefedő vidék fogalomba már nem fér bele minden falu, ugyanakkor a kisvárosok helyet kaphatnak benne (Csatári, 1996). A 2000-es években ezek a számok felülvizsgálásra és kiegészítésre kerültek. Az EU-ban a vidéki népesség felső határa 300 fő/km²-re emelkedett, az

OECD-ben a 150 fő/km² határérték kiegészült azzal, hogy az adott település lakosság száma nem éri el a 200 ezer főt (Kis, 2011).

Az OECD eredeti (1994-es) megközelítése a lehatárolásánál a települést tekinti alapvetőnek. Az OECD olyan települést tekintett vidéki jellegű településnek, amelynek népsűrűsége kevesebb, mint 150 fő/km². majd ez alapján kategorizált. Azonban később módosították a tipológiát (2010-ben majd 2016-ban), és a települések (LAU2) helyett egy 1 km²-es rácshálót használnak. Az adott térség jellege lehet:

- alapvetően vidéki, ahol a vidéki területen élő népesség aránya, több mint 50%;
- jellemzően vidéki, ahol a vidéken élő népesség aránya 20-50%;
- alapvetően városi, ahol a vidéki településen élők aránya kevesebb, mint 20% (Ritter, 2020).

Az OECD a vidéki térségeket a gazdaságföldrajzi helyzetük alapján is csoportosította:

1. Gazdaságilag integrált rurális térségek: infrastruktúrával jól ellátott városközeli területek, ahol a mezőgazdasági foglalkoztatottak száma már alacsony, a kedvező piaci helyzet miatt a mezőgazdaság jövedelmező, de a népesség nagy része már nem abból él.
2. Köztes, átmeneti rurális térségek: a városoktól már távolabb fekszenek, de infrastruktúrával ellátottságuk jó. A mezőgazdasági gazdasági és foglalkoztatási szerepe jelentős, de más ágazatok és szolgáltatások is jelen vannak.
3. Távoli vidéki területek: városoktól távol eső, rossz infrastruktúrával ellátottsággal rendelkeznek, alacsony népsűrűség, elöregedő, alacsony képzettségű, fogyó népességű területek. A mezőgazdasági hasznosítás az alacsony jövedelmezőség ellenére, az ipar és a szolgáltatások fejletlensége miatt kényszerként van jelen (web 6).

Több kutató szerint a használt vidékfogalmak gyakorlati alkalmazása egyrészt rossz kérdésfeltevéseken alapult, másrészt a küszöbértékek (népességszám, népsűrűség) megadása alkalmatlannak bizonyult a vidéki területek lehatárolására. A vidékfejlődés történetének elemzése során a népi írók a két világháború közötti időszakot a vidéki térségeket sújtó régóta sújtó problémák megoldására irányuló mozgalom kezdeteként jelölték meg. Ezek az írók elsősorban a szociográfiát alkalmazták, amely a tudományos és irodalmi írásmódok keveréke, amely leíró jellegű elemzéseket nyújtott a társadalmi kérdésekről, különösen a társadalmi csoportok életéről. A vidéki területek számos tudományterület középpontjában állnak, és régóta a vidékkutatás központi elemei. A „vidék” kifejezés egy olyan térbeli egységet ölel fel, amely

összefonódik természeti, társadalmi-kulturális és gazdasági szempontokkal, mégis homályos fogalom marad, amely ellentmond a pontos meghatározásnak (Szigeti, 2006).

Az Európai Tanács Vidéki Területek Európai Chartája (1996) megfogalmazta, hogy a vidéki térség olyan belterületi, szárazföldi vagy tengerparti terület, amely kisvárosokat és falvakat foglal magában, gazdaságilag és társadalmilag egységes egészet alkot, és a városi területekhez képest lényegesen alacsonyabb a lakosság szám, a gazdasági tevékenység, a társadalmi és kulturális struktúrák koncentrációja, a terület nagyobb része mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, természetvédelmi és rekreációs célokat szolgál.

Az EU vidéki definíciója szerint a községi jogállású településeken kívül a tízezer főt meg nem haladó lélekszámú városok, valamint az országos átlagnál magasabb mezőgazdasági dolgozók aránya és a nagyobb agrárgazdasági súllyal rendelkező térségek számítanak vidéknek. Ezeken a területeken kisebb a zsúfoltság, a gazdasági tevékenység szorosan kötődik a lakóköznyezethez, jelentős a mezőgazdaság szerepe a lakosság és a gazdaság foglalkoztatásában. Waldorf úgy vélte, hogy az urbánus (városi) és a rurális (vidéki) területek éles szétválasztása hibás koncepció, helyette az egyes területek „vidékiségi foka”, az ún. „relatív ruralitási index” létrehozását javasolta. Ennek az indexnek az az előnye lehet, hogy bármilyen területi szinten alkalmazható, nincs szükség új népsűrűség vagy egyéb küszöbértékek meghatározására, időben összehasonlíthatóvá teszi a vidékiség mértékét, integrálja a vidékiség komplexitását (Waldorf, 2006).

Egyes megfogalmazások szerint a vidék egy sajátos életformaként határozható meg. Más meghatározások alapjaként fejlesztéspolitikai szempontból közelítik meg a vidék fogalmát, ez alapján vidéki térségnek minősítenek minden olyan területet, amely perifériának tekinthető és kevésbé lakott (ld. Wytrzens, 1994). Megint más megközelítés szerint a vidékiség meghatározása alapvetően sztereotípiákon alapul, ami azt jelenti, hogy az emberek fejében lévő mentális térkép alapján bizonyos földrajzi egységek vidéki térségnek tekinthetők (Kőszegi, 2016).

Kulturálisan a vidék a modern központoktól távol eső területeket is jelent. Függetlenül attól, hogy a vidék fogalmának alapdefinícióját milyen szempont szerint vizsgáljuk, szükség van a vonatkozó földrajzi egységre és a földrajzi egység jellemzőit leíró releváns információkra. A vidék fogalma a centrum-periféria szemszögéből is kifejezhető, a vidéki térségek a gazdasági fejlődés központjától távol eső, a növekedési centrumtól és tengelytől eltérő periférikus területek. Ezen értelmezés szerint minden központnak megvan a maga régiója. Tehát tulajdonképpen a vidék a városoknak van alárendelve, vagyis elmondhatjuk, hogy valójában

minden városnak van vidéke - sok esetben kisvárosokra is gondolhatunk - és persze fordítva is igaz, vagyis minden vidéknek van egy központi városa (web 6).

A vidéki térségek módszeres kutatása Nyugat-Európához képest hazánkban jelentősen később kezdődött meg. Tudományos kutatások során az egyes tudományágak (pl. agrár földrajz, vidékszociológia) bár érintették a vidéki térségeket, de a konkrét vidékkel foglalkozó tudományok csak a rendszerváltást követően jelentek meg, ekkor kezdődtek meg a specifikus kutatások is a témában. A vizsgálatok és kutatások az 1990-es évek második felében lendültek fel, mivel a vidéki térségek eredményére és fejlesztésére irányult az aktuális politikai figyelem is (FM 1997).

A vidéki térségekben megfigyelhető társadalmi és gazdasági területi különbségek kezelése egyre nagyobb nyomást gyakorolt a jogalkotásra. Ezen a fokozódó nyomás és szükség eredményeképpen született meg a Területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, mely 2023-ban felülvizsgálatra és hatálon kívülre helyezésre került. A jelenleg hatályos változata a 2023. évi CII. törvény a területfejlesztésről. Hasonlóan, az említett időszakban jött létre az Országos Agrárstruktúra és Vidékfejlesztési Program (1997). Az 1996-os területfejlesztési törvényben már előkerült a „vidéki térség”, mint fogalom, azonban a vidék pontos definíciója nem került megfogalmazásra. Ezzel szemben a „mezőgazdasági vidékfejlesztés térségeit (rurális térségeket)” már megjelölésre került a törvényben úgy, mint *„ahol jelentős a mezőgazdaságban foglalkoztatottak, illetve a mezőgazdasággal foglalkozók aránya a községek és kisvárosok foglalkozási szerkezetében”* (1996. évi XXI. tv.). Az 1990-es években illetékes Földművelésügyi Minisztérium szintén eléggé pontatlan és a gyakorlatban további útmutatások nélkül használhatatlan megfogalmazást adott a vidék fogalmára, mely szerint a vidék *„az a terület, ahol a mezőgazdasági tevékenység, a zöldfelület (erdő, természetes táj) és az aprófalvas településszerkezet dominál, alacsony beépítettség és népsűrűség jellemző.”* (FM 1997).

Az OECD ajánlásai alapján 1995-ben megtörtént Magyarországon is a vidéki térségek lehatárolása és kategorizálása. Ez a tipizálás kistérségi szinten történt, aszerint, hogy a kistérség vidéki (150 fő/km² népsűrűség alatti) vagy városi jellegű településeinek (ahol a népsűrűség 150 fő/km² fölött van) lakónépessége milyen arányban oszlott meg az adott kistérségen belül. A lehatárolás során – az alacsony népsűrűséget jellemző 150 fő/km²-es küszöbértéket figyelembe véve – az ország területe és népessége szinte teljes egészében vidéki jellegűnek lett minősítve.

Az OECD számára 2012-ben összeállításra került egy Vidékfejlesztés Magyarországon című tanulmány (a KSH kistérségi besorolását alapul véve), amely megállapításait figyelembe véve

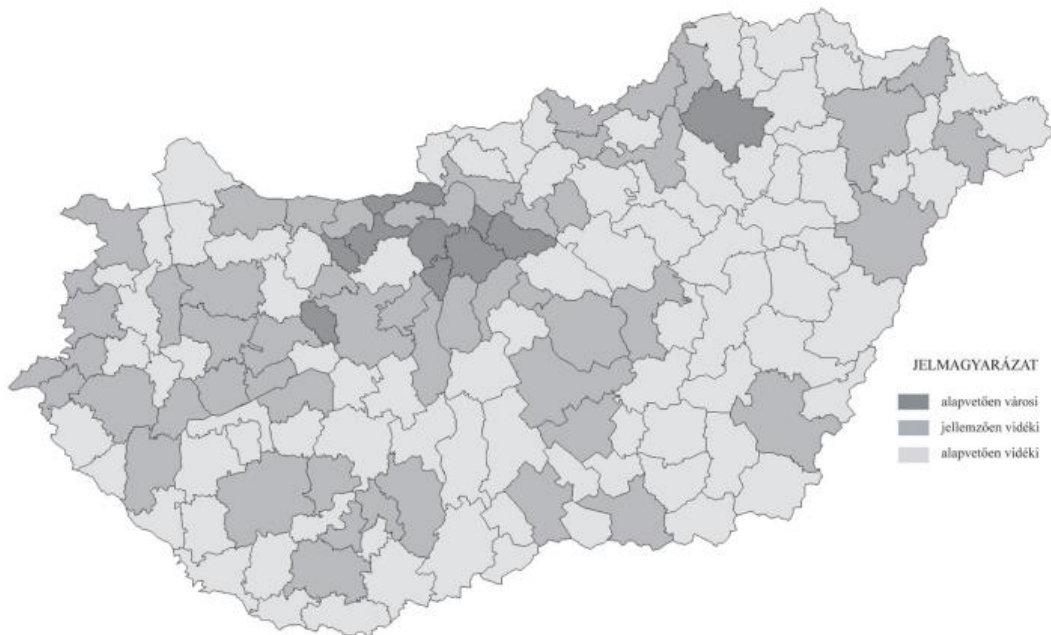
Magyarország területének 97,7 %-a vidéki jellegűnek lett nyilvánítva, a népesség 75,4 %-a pedig vidéki kistérségekben él. A vizsgálat idején 138 statisztikai kistérség volt kialakítva az ország területén, melyből 94 alapvetően vidéki, 43 pedig jellemzően vidéki besorolást kapott. A 138-ból több mint 50 kistérségben nem volt egy olyan település sem, aminek a népsűrűsége meghaladta volna a 150 fő/km²-t (Kis, 2011).

Mindezekkel kapcsolatban 1998-tól jelentős vita bontakozott ki a vidék terminológiájának kérdéséről, amelyben a véleményalkotók szakterületi kötődései és a tartalmi meghatározások céljai (tudományos vagy éppen gyakorlati) erősen befolyásolták az egyes álláspontokat. Mivel a vita nem zárult le és nem született egységes megállapodás a vidék fogalmával kapcsolatban, így mindenki a saját tudományterülete oldaláról közelítette meg a témakört. Több tudományterületen az agrártudományok szemléletét vették alapul, míg mások a vidékfldrajz vagy a szociológia módszereit alkalmazták kutatásaik során (Buday-Sántha, 2001; Kovách, 2007).

Több kutató arra a megegyezésre jutott, hogy olyan tartalmú vidék definíciót kell megfogalmazni, mely közérthető, egyszerű és a lényegét megragadó (Dorgai, 1998; Laczkó, 1999). A vidék fogalmának meghatározása során arra is kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy a magyar vidék fogalma nem feltétlen egyezik meg a más nyelvekben megfogalmazott vidékkel, mint például ilyen az angol country, a francia campagne vagy a cseh krajina (Romány 2003).

A tudományos megközelítést pártolók közül Csatári (2000) az angolszász vidékfldrajz kutatóinak munkásságára alapozva alakította ki álláspontját, miután kísérletet tett a magyar kistérségek urbanitási/ruralitási indexe alapján történő besorolására. Vizsgálatai során minden olyan kistérséget vidékinek tekintett, amely népességének kevesebb mint 50 %-a élt 120 fő/km² népsűrűséget meghaladó településen. A lakosságárányt vizsgálva négy kistérségtípust különböztetett meg: „erőteljesen vidékies”, „vidékies”, „városias” és „erőteljesen városias” (1. ábra).

1. ábra: A magyarországi kistérségek vidéki és városi besorolása az OECD kritériumok alapján
(Forrás: Glatz, 2008)

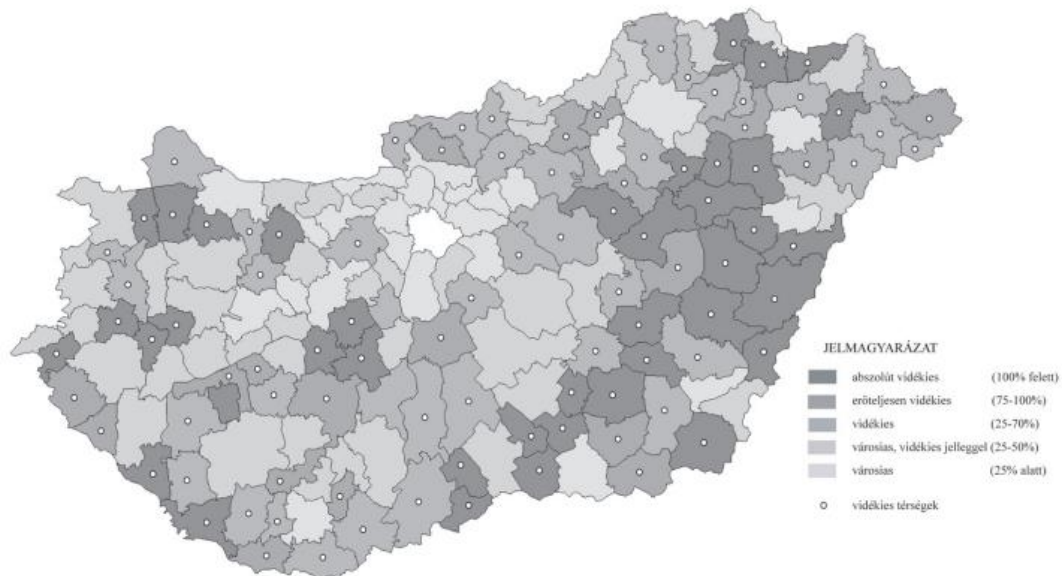
Ezeket később kiegészítette az adott kistérségre jellemző településszerkezeti besorolással, mint „aprófalvas”, „tanyás”, „mezővárosi” és „kisvárosi” (2. ábra). Felmérései szerint – az akkori közigazgatási beosztást tekintve – az országban erőteljesen városias és megközelítően városias kistérségek voltak a meghatározhatók. Ezekhez viszonyítva a jellemzően vidéki kistérségek száma 92 volt, melyek között 32 olyan kistérség fordult elő, ahol a népességből senki sem élt a nagyobb népességkoncentrációt mutató városokban. Ezeket a térségeket „erőteljesen vidéki”-ként kerültek definiálásra (Kovács, 2015).

Több kutató is megfogalmazta a vidék definícióját a saját kutatásai alapján, ezek közül néhány az alábbiakban kerül bemutatásra.

Font (1999) szerint összegezve a vidék egy olyan sajátos életforma, amely az emberiség gyökere, innen ered és indult el a fejlődés. A vidék vált az életminőség számszerűsíthető formájává.

Boros 2001-es munkájában vidékiként definiált minden olyan körzetet, régiót, szabad területet az ország határain belül, amely még nem ment végbe jelentős urbanizáció, még jelentős mennyiségben vannak szabad terek és elérhető a szabad levegő.

2. ábra: A magyarországi kistérségek vidéki és városi besorolása a Magyarországon elterjedt 120 fő/km²-es határérték alapján
(Forrás: Csatári – Farkas, 2006)

Kovács (1998) a vidéki térségekbe való besorolás feltételeinek kialakításához az alábbi 5 pontot javasolja:

1. 1990-ben az aktív keresők minimum 20 %-a a mezőgazdaságban dolgozott.
2. A lakosság számát tekintve ezer lakosonként 120 fő östermelővel kell számolni.
3. A terület lakosságának minimum 50 %-a 120 fő/km² népsűrűség alatti településen lakik.
4. A népsűrűség kisebb, mint 80 fő/km².
5. 1996-ban az 1960-as lakosság számának csak legfeljebb 92%-a él a térségben.

Azok a térségek, amelyek ezen öt feltétel közül legalább négynek megfelelnek, vidéki térségnek tekinthető.

Dorgai (1998) szerint szükséges volt egy olyan vidék fogalmának meghatározása, mely minden értelmező/használó számára közérthető és egyszerű. A vidék fogalmának meghatározása során a gazdasági fejlettségre és a munkanélküliségre vonatkozó mutatókat tartotta rendkívül fontosnak, az östermelők fajlagos számának használatát viszont nem tartotta létfontosságúnak, vitatja a mutató használatát.

Lackó (1999) véleménye megegyezett Dorgaiéval (1998), miszerint olyan tartalmú vidék fogalmat kell definiálni, mely mindenki számára közérthető, egyszerű és lényegét megragadó. A Kovács (1998) által javasolt konkrét mutatószámokhoz a következő észrevételeket teszi: véleménye szerint az ajánlott mutatószámok teljes egészében nem alkalmasak arra, hogy

visszatükrözzék a hazai régiók heterogén adottságait, ebből adódóan nem képesek objektív bázisát képezni a vidékfejlesztési programok kialakításának, megvalósításának, illetve az állami támogatásoknak.

Fehér (1998) a vizsgálatait során azt a megállapítást tette, hogy a Központi Statisztikai Hivatal által használt kistérségi vonzáskörzetekből a vidéki népesség aránya alapján nem képezhetők valós vidéki térségek. Ebből adódóan javaslatot tett arra, hogy legyen szétválasztva és kezelve elkülönített rendszerben a vidéki területek lehatárolási alapmutatói és a beavatkozási területek célmutatói. Véleménye szerint a vidéki települések meghatározásának alapkritériuma az önálló közigazgatás és a meghatározott népességszám lehetne.

Tanvig (2000) a vidék fogalmának meghatározása során kiemelet három egymással is kölcsönhatásban lévő viszonyrendszert:

1. fizikai, társadalmi/kulturális és gazdasági elemek összefüggései;
2. fizikai és társadalmi/kulturális összefüggések;
3. fizikai és gazdasági összefüggések.

A vidék fogalmának meghatározása a mai napig vitatott, bár a korábban említett kutatók tettek kísérletet a pontos fogalom meghatározására konszenzus nem született végül, minden fogalom meghatározásban érezhető valamilyen hiányosság, amely miatt nem tekinthető teljesnek. A különböző lehatárolási formák között egy viszonylag egyszerű mutató lett a közös pont, a népsűrűség és a városi jellemző lett a vidék meghatározásában (Kulcsár, 2017).

A vidék fogalmi megközelítése mellett kiemelten fontos a vidékfejlesztés fogalmának megismerése, hiszen a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés kiemelt szerepet kaphat a természeti erőforrások felhasználását optimalizáló innovációk generálásával. A vidékfejlesztés a vidéki térségek változásában jelentkező tudatos, tervezett beavatkozásként értelmezhető. A vidékfejlesztés nagyon fontos szerepet tölt be a munkahelyek és az emberek számának növelésében a vidéki területeken. (web 6)

A következőkben arról fogok írni, hogy hogyan lehet minél sikeresebben a vidéket fejleszteni, valamint arról, hogy milyen feltételek megteremtése szükséges ehhez.

Napjainkban és a közelmúltban a vidékfejlesztés egyre inkább központi szerepet tölt be a fejlett országok gazdaság-politikájában. A nagy érdeklődés a főleg azoknak a változásoknak köszönhető, hogy a mezőgazdaság fejlesztésén kívül más területek is nagyobb figyelmet kaptak, mint például a vidéki turizmus (web 6).

A vidék meghatározásából következik, hogy a vidékfejlesztés tág térbeli kiterjesztésű, magában foglalja a tanyák, falvak és kisvárosok fejlesztését, beleértve a vidéki térségben folytatott gazdasági tevékenykedéseket, a foglalkoztatási és kereseti viszonyok javítását, a lakossági és termelő infrastruktúrát, az élő és épített környezet értékeinek megóvását és a vidéki közösségek fejlesztését. A vidékfejlesztés így az ország területének mintegy 85%-át érinti.

Ahhoz, hogy a vidékfejlesztés valóban virágozzon, bizonyos kulcsfontosságú tényezőknek jelen kell lenniük. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az alulról felfelé építkező fejlesztési stratégiák elfogadása ezek közül a legfontosabb. Annak ellenére, hogy ez a filozófia egyre népszerűbb a területfejlesztési teoretikusok körében, a fejlesztés napi gyakorlatában ténylegesen érintettek továbbra is a gazdasági növekedést részesíthetik előnyben. Sok helyi fejlesztési szereplő, miközben szót ejt a nagyobb helyi döntéshozatal gondolatáról és a helyi sajátosságok figyelembevételének fontosságáról, még mindig olyan elavult technikákra hagyatkozhat, amelyek az állami újraelosztást és a nagyszabású, high-tech projekteket előnyben részesítő értékrendben gyökereznek, és kívülről vezérelt projektekre vágnak (G. Fekete, 2013).

Különösen igaz ez az elmaradott térségekben, ahol a nem a fejlődés sajátosságait szeretnék megváltoztatni, hanem „csupán” most már ők szeretnék annak kedvezményezettjeivé válni. A pontos helyzetképet természetesen csak egy közvélemény kutatás segítségével rajzolhatnánk fel. Közös motiváció a változtatásra, közös cselekvésre. A kistérségi fejlesztő szervezetek spontánnak nevezhető fejlődése mutatja, hogy általában a legszegényebb térségekben jutottak el leghamarabb a közösségek a változtatás szükségességének felismeréséhez. Ugyanakkor a fejlettebb térségekben, ahol az egyéni boldogulásának nagyobb lehetőségei adódtak, kevesebb motivációval rendelkeztek a közös cselekvésre (G. Fekete, 2013).

Vannak olyan régiók, ahol a polgárok szívesen részt vesznek a fejlesztési folyamatokban, sőt képesek átvenni az irányítást is. Egy ilyen aktív mag készségeit közösségfejlesztési technikákkal lehet bővíteni. A legelmaradottabb, az intenzív elvándorlás miatt többszörösen kontraszelektált népességű térségben is óriási emberi tartalékok rejlenek. Az információ- és tudáshiány azonban komoly akadályt jelent a közösségek számára. Az alulról felfelé irányuló fejlesztés minden közösség számára egyedi formát ölt, megköveteli, hogy saját helyzetüknek megfelelő megoldásokat találjanak ki. Ez minden helyi kezdeményezést önálló innovációvá tesz. Egy közösség innovációs képességének növeléséhez hasznosak lehetnek a képzések, a jó példák és más régiók tapasztalatai, valamint külső szakértők bevonása (G. Fekete, 2013).

Mindezekben belül, a sikeres településfejlesztés háttérében az a felismerés húzódik meg, hogy ez egy sokszereplős, közösségi tevékenység, amely a fejlődési energiák felismerésén és hasznosításán, az érdekek harmonizációján és kompromisszumokon nyugszik. Érdemes itt azon rendelkezésére utalni, amely általánosságban rögzíti, hogy a helyi önkormányzat feladatai ellátása során támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik ezen közösségekkel, biztosítja a helyi közügyekben való széles körű állampolgári részvételt, valamint erősíti a település önfenntartó képességét, feltárja lehetőségeit és hasznosítja saját erőforrásait. A település tehát nem statikus, hanem dinamikus közeg, ahol a településfejlesztés résztvevői közé soroljuk az önkormányzat és szervei mellett a gazdasági, azaz magánszféra képviselőit, a civil szervezeteket és az állam egyéb szerveit (Barta, 2014).

A vidékkel szorosan összefügg a településfejlesztés, a térségi és területi egyenlőtlenségek mérséklése, a leszakadás csökkentése, a lakosság életszínvonalának növelése céljából. A következő fejezetben a településfejlesztés kerül előtérbe.

2.1.3. A településfejlesztés

A település a társadalmi tér mesterségesen kialakított, különböző méretű alapegysége, amelyben a legfontosabb és leggyakrabban előforduló társadalmi-gazdasági tevékenységek (ún. „társadalmi alapfunkciók”) összpontosulnak. Szociális alapfunkciók: lakhatás, munkavégzés, oktatásban és képzésben való részvétel, megélhetési tevékenység, szabadidős tevékenység, adminisztratív tevékenység (web 7).

A modern államokban a fejlesztés tudatos beavatkozást, tervszerű tevékenységet takar, olyan folyamatot, amely mindig pozitív irányultságú. Végpontjában a fejlődés áll, ami direkt vagy indirekt módon, de a közösség életminőségének megőrzését, illetve javítását jelenti. A településfejlesztés közigazgatási beágyazottságát az teremti meg, hogy az állam aktív cselekvéseként működő végrehajtás rendelkezik a legmegfelelőbb eszközökkel ahhoz, hogy ezt koordinálja, illetve megvalósítsa.

A szakmai és elméleti munkákat alapul véve a településfejlesztés fogalmát a továbbiakban úgy definiálhatjuk, mint egy komplex (jogi, gazdasági, műszaki, környezetvédelmi) és sokszereplős, egy-egy településre fókuszáló folyamatot, amely összeegyeztethető más (pl. területi léptékű) fejlesztési tevékenységekkel, melynek végpontja a település (és vonzáskörzete) fejlesztésének tudatos alakítása. A település működésének (életminőségének) magasabb szintre emelése mindenképpen hosszú távú stratégiai megközelítést igényel, melynek kétségtelenül fontos, de nem kizárólagos szereplője az önkormányzat. Sokkal katalizálóbb ebben az összetett

tevékenységben az önkormányzat szerepe, valamint a résztvevők közötti koordináció és adott esetben a moderálás. Ez indokolja a hatósági jellegű intézkedések mellett a helyi fejlesztésekben a partnerséget előtérbe helyező szemlélet egyre szélesebb körű elterjedését (Barta, 2014).

A településfejlesztés ugyan megoldást jelenthet a gazdasági, társadalmi, környezeti és műszaki kihívásokra, de nem mindenre gyógyír. Valójában a fejlesztéssel járó adminisztratív feladatok megoszlanak a közigazgatás különböző alrendszeri között. Ha a folyamatok nagyobb regionális léptékű, például megye vagy régió képviselétől és befolyásolásától van szó, az a területfejlesztés ernyője alá tartozik. Ezt az 1996-os területfejlesztési és területrendezési törvény, más néven Tft szabályozta. Ha a fő gond a vidék, különösen a falvak és vidéki területek gyarapodása és fejlesztése, akkor ez a vidékfejlesztés ernyője alá tartozik (Barta, 2014).

A településfejlesztés elválaszthatatlanul összefügg a területfejlesztéssel, amint azt a területfejlesztési tevékenység korábbi tárgyalása is mutatja. A kettőnek elválaszthatatlanul össze kell fonódnia, hiszen az önkormányzatok elválaszthatatlanul kötődnek környező környezetükhöz. A regionális tervezés és fejlesztés megalapozza a települések saját fejlesztési és tervezési tevékenységét. Ezzel szemben a területi folyamatok gyakran tükrözik a településfejlesztés sikereit vagy kudarcait, és a regionális válaszokat általában csak kollektív módon kínálják fel. Végül a kettőnek harmonikusnak kell lennie ahhoz, hogy bármelyik sikeres legyen (Feik, 2023).

A településfejlesztési célja, hogy javítsa a lakosság életminőségét annak érdekében, hogy javuljon a település versenyképessége is. Ennek érdekében cél a településszerkezet és a jó környezet kialakítása; a közérdek érvényesítése a magánérdekek figyelembevételével; illetve az erőforrások hatékony és kíméletes felhasználása; a természeti, a táji és az építészeti értékek gyarapítása.

A településfejlesztés feladatai közé tartozik az életminőség és a környezetminőség javítása, a rövid-, közép- és hosszú távú célok megfogalmazása a meglévő erőforrások hatékony felhasználásával, illetve az ehhez szükséges programok, eszközök, fejlesztések biztosítása; a település és az ott élők érdekeinek érvényesítése térségi és országos szinten is (Feik, 2023).

A településfejlesztés alanyai: állami szereplők, települési önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek, lakossági szervezetek.

A településrendezés eszközei:

- településfejlesztési koncepció;

- településszerkezeti terv;
- helyi építési szabályzat (HÉSZ) és szabályozási terv (web 8).

2.2. A helyi gazdaságfejlesztés

Nagykátán évtizedes probléma, hogy eddig nem sikerült megvalósítani egy közművesített ipari parkot, ezért nagyon sok cég inkább Jászberénybe tette át vagy hozta létre székhelyét és telephelyét. 2024-ben úgy néz ki, hogy végre minden akadály elhárul és végre Nagykatá határában megépül egy több ezer négyzetméteres minden igényt kielégítő ipari park. Ennek következtében már több cég és vállalat jelezte, hogy szeretne megtelepedni a városban. Ez hatalmas lökést adhat a helyi gazdaságfejlesztésnek. A következőkben ezt a fogalomkört szeretném kifejteni bővebben.

A helyi gazdaságfejlesztés (HGF) jó menedzselése önkormányzati szinten, pozitívan befolyásolja a falusi turizmus fejlődését is. Ezért is fontos, hogy a városvezetés jó kapcsolatokat ápoljon a városban tevékenykedő vállalatokkal, cégekkel, vállalkozókkal, hiszen közösen hatékonyabb stratégiákat tudnak kidolgozni az előrehaladás érdekében.

A helyi gazdaságfejlesztés jelenti a helyi gazdasági folyamatokba történő tudatos beavatkozást, azzal a céllal, hogy a helyben élők számára a korábbinál kedvezőbb feltételek jöjjenek létre. Abból a tényből kiindulva, hogy a helyi gazdasági folyamatok alapvető és közvetlen hatással vannak gazdasági jólétünkre (jóval inkább, mint például az ország gazdaságának átlagos helyzete), a helyi gazdaságfejlesztés is jelentős befolyást gyakorol mindennapi életünkre. Igen fontos továbbá az a tény is, hogy helyi szinten ragadhatóak meg azok a folyamatok, amelyekbe az ott élők érdemi eséllyel képesek bekapcsolódni, érdemben képesek befolyásolni ezeket.

A helyi gazdaságfejlesztés a helyi folyamatokban természetesen a helyi gazdaság jövedelemtermelő képességére, illetve bizonyos mértékig a megtermelt jövedelem helyi szereplők közötti elosztására fókuszál. Mielőtt azonban rátérnénk erre a területre, érdemes röviden bemutatni a téma tágabb kontextusát, és hangsúlyozni a társadalmi folyamatok rendszerében elfoglalt helyét. A helyi gazdaság jövedelemtermelő képességének növelését nem célnak, hanem eszköznek kell tekinteni. Kulcsfontosságú annak felmérése, hogy egy gazdaságfejlesztési akció eléri-e kitűzött céljait. A helyi gazdaságfejlesztési stratégiák kialakításakor és a fejlesztési akciók végrehajtása során figyelembe kell venni, hogy a helyi lakosok életminőségét és jólétét befolyásoló tényezőket, hogy a közösségi és természeti értékeket nem veszélyezteti-e a gazdasági növekedés. A gazdasági változások kihatással vannak a társadalmi folyamatokra és a környezetre. A kizárólag a gazdasági változásokra való

összpontosítás és e két tényező hatásainak figyelmen kívül hagyása néha elkerülhetetlen, néha szükséges, de ez mesterkélt. Erre azért van szükség, mert nehéz tágabb jelenségeket egyidejűleg áttekinteni, a részfolyamatok mélyebb megértése mindenképpen hasznos, ha változtatni akarunk rajtuk (vagyis a gazdasági fejlődés megváltoztatja a folyamatokat). Ugyanakkor ez a szétválasztás mesterséges is, mert a komplex gazdasági-társadalmi-környezeti folyamatokkal találkozunk, nem pedig a három terület elszigetelt jelenségeivel. A helyi gazdaságfejlesztés tanulmányozása során tehát mindig szem előtt kell tartani, hogy egy komplex jelenségkör egy speciális szegmensét vizsgáljuk, és annak érdekében, hogy ezt könnyebben meg tudjuk tenni, eltekintünk bizonyos társadalmi és környezeti „kapcsolódási pontoktól”. E kapcsolódási pontokat viszont minden esetben újra „elő kell venni”, amikor következtetéseket akarunk levonni, avagy a tanultakat a gyakorlatban kívánjuk alkalmazni (Bajmócy, 2011).

2.2.1. A helyi gazdaságfejlesztés területi dimenziója

További vizsgálódást igényel, hogy vajon a helyi gazdaságfejlesztés kifejezés „local” azaz „helyi” része milyen területi kategóriára utal. Egyetértve Lengyel Imre azon megállapításával, mely szerint a lokális szint konkrét meghatározása földrajzi, közigazgatási, történelmi stb. tényezőktől függ (Lengyel 2003), el kell fogadnunk, hogy gyakran szerzőnként, esetenként a vizsgált kutatási terület kívánalmainak megfelelően változik a lokális szint lehatárolása. Az általam áttanulmányozott helyi gazdaságfejlesztési szakirodalomban „lokális” alatt legtöbbször a regionális szintet értik, sőt gyakran szinonimaként használják a két jelzőt. A helyi gazdaságfejlesztési szakirodalom (pl. Pálné Kovács 2003; Horváth 1998) szerint a hatékonyság, a versenyképesség és a siker elvárása megköveteli a helyi szereplők térségi együttműködését, a regionális koordinációt és az erőforrás-koncentrációt. Lengyel (2003) viszont a versenyképességi vizsgálatok legkisebb mérhető egységével, azaz a munkaerő-vonzáskörzettel azonosítja a (gazdasági) térséget, teszi ezt annak tudatában, hogy több korábbi kutatás (pl. OECD 2001; Rechnitzer 1998) során használták már ezt a fogalmi meghatározást. Bennett és Krebs (1991) szintén a helyi munkaerő-piaci térséget érti lokális szint alatt, pontosabban a helyi gazdaságfejlesztésben érintett területi egységként. Cooke (1986) vizsgálatai pedig kimutatták, hogy 31, a témához kapcsolódó kutatásnak több mint a fele munkaerő-piaci egységgel foglalkozik (idézi Wong 1996). G. Fekete Éva a helyi fejlesztések kérdéskörén belül a kistérségek (LAU 1) fejlesztési lehetőségeit vizsgálta behatóan (G. Fekete 2001). Bennett és Krebs (1994) az EU LEADER (Liason Entre de Development de l’Economie Rurale) programjának akcióterületeit, azaz szubregionális térségeket és városokat hasonlított össze a helyi munkahelyteremtést támogató együttműködések szempontjából. A Világbank főként a

városok fejlesztéséhez kapcsolódóan foglalkozik a helyi gazdaságfejlesztéssel (The World Bank 2005). Reese (1997) kanadai és amerikai városok helyi gazdaságfejlesztési gyakorlatát kutatta. McGuire (2000) és a Basolo-Huang (2001) páros amerikai városok körében végzett empirikus kutatást, és Bartik (1995) is amerikai városkutatások eredményeit mutatja be. Természetesen találhatunk példát a lokalitás helyi önkormányzati egységként (nem feltétlenül esik egybe a településsel) való értelmezésére is. Bennett (1998) például angol és walesi helyi önkormányzatok körében végzett helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó kutatást. A Local Futures Group 2004-es vizsgálata Nagy Britannia helyi önkormányzati kerületeivel (district) foglalkozik, kategorizálva mind a 408 kerületet azok gazdasági fejlődése szempontjából (Hepworth 2004). Ide sorolhatjuk továbbá Syrett-nek (1995) a portugál Központi Régió helyi önkormányzataihoz kiküldött kérdőíves felmérését, ahogyan Wong (1998) angliai kutatását, valamint Young és Kaczmarek (2000) lengyel helyi önkormányzatokra kiterjedő vizsgálatát is. Puljiz (2004) és Capková (2005) szintén ezt a nézőpontot választották délkelet-, illetve középkelet-európai vizsgálataikhoz. Hozzáteszem, hogy a helyi gazdaságfejlesztési kutatások során a lokális szint értelmezését nagymértékben meghatározza a gazdaságfejlesztési feladatok telepítésének és szabályozásának gyakorlata az adott országon belül. Összegezve, a „helyi” szint mindig is relatív és csak összefüggéseiben vizsgálható, meghatározó része lesz a helyi gazdaságfejlesztési kutatásoknak (Mezei, 2006).

2.2.2. A gazdaságfejlesztés szereplői

A következőkben a helyi gazdaságfejlesztés szereplőit szeretném bemutatni. Ezeknek a csoportosítására különböző elképzelések láttak napvilágot.

A helyi gazdaságfejlesztés szereplőinek köre rendkívül széles. Csoportosításukra a vidék fogalmához hasonlóan nincsen egységes módszer, a különböző szerzők különféle elképzelésekkel szolgálnak a csoportok kialakításához. Lengyel Imre munkássága során a helyi gazdaságfejlesztés vonatkozásában „négy lábát” különböztetett meg. Meghatározása alapján a négy legfőbb szereplő a következő:

- helyi kormányzati szektor;
- üzleti szféra;
- tudástranzfer intézmények;
- fejlesztő ügynökségek (Lengyel, 2010).

A „négy-láb” és a korábban kifejtettek alapján kitűnik, hogy a helyi gazdaságfejlesztés korántsem csupán a helyi kormányzati szervek feladata, illetve nem a központi kormányzat

előírásai alapján végrehajtott folyamat (Lengyel, 2010). A „négy lábón” álló rendszer azonban koránt sem teljes, mivel egyik csoportba sem sorolhatók például a helyi lakosok, akik úgyszintén aktívan szerepet játszhatnak a helyi gazdaságfejlesztésben akár önálló fellépéssel, akár csoportokat alkotva. Az ilyen civil kezdeményezésű csoportok például civil szervezetekké is alakulhatnak, mely ismét egy olyan kategória, amellyel Lengyel a csoportosításában nem számolt. Ettől függetlenül azonban az igaz, hogy az első két „láb” – a helyi kormányzati szektor és az üzleti szféra - az, amely az esetek döntő többségében a legnagyobb szerepet játssza a folyamat során. Ezek mellett azonban jelentős figyelmet kell fordítani a helyi szereplők fontosságának kiemelésére, ahogy azt a fogalmi meghatározásban olvashattuk. Hiszen bár előfordul, hogy külső szereplők is részt vesznek a fejlesztés folyamatában akár anyagi, akár szellemi, akár bizalmi tőkét nyújtva segítségül, a helyi szereplők részvétele elengedhetetlen, sőt a legideálisabb az általuk beindított kezdeményezés. A bizalmi tőke az egyik legfontosabb annak érdekében, hogy a közösség összeálljon és motorként szolgáljon a folyamatok beindításához. Az együttműködés szintén jelentős tényező, mely szükséges a gazdaságfejlesztés sikerességéhez. Ezen együttműködésből kifejlődő kezdeményezések többnyire helyi erőforrásokat használnak fel, és minden esetben helyi adottságokhoz alkalmazkodnak. A közös akciók, ötletek mind segítik a helyi közösséget abban, hogy a szüntelen változó körülményekhez alkalmazkodni tudjon. Az együttműködés természetesen nem csupán a helyi szereplők közötti együttműködést jelentheti, hisz minden tevékenység, melyet a helyi szereplők végeznek, lényegében egy tágabb környezetbe illeszkednek, ágyazódnak bele (idézi Czene-Ricz, 2010).

2.2.3. A fejlesztési programok kidolgozása

Azt követően, hogy elvégzésre kerültek a helyi gazdaság felmérése, megfogalmazásra került a jövőkép, a fő célok és a célkitűzések, a közösségnek döntenie kell azokról a kulcsprogramokról, melyek a stratégia magját fogják alkotni. A következőkben a programok kidolgozásának kritériumait, stratégiai lépcsőfokait szeretném ismertetni.

Manapság több programlehetőség közül is választhat egy település a fejlesztési stratégia kidolgozása során. A továbbiakban olyan program lehetőségeket szeretnék bemutatni, amelyek megfelelnek ennek a kritériumnak, és egy stratégia magját képesek alkotni. Az alábbiakban felvillantott programok gyakorlatilag lefednek minden lehetséges LEADER stratégiát. A települések fejlődése során válnak az általuk kidolgozott programok és projektek is egyre kimunkáltabbakká. Bár sok lehetőség kerül bemutatásra ebben a fejezetben, de talán mondani

sem kell, hogy a programok kiválasztásánál mindig figyelembe kell venni az igényeket és a rendelkezésre álló anyagi lehetőségeket. Ha egy település biztosítani akarja, hogy megfelelő stratégiát és programokat dolgozza ki, fontos, hogy figyelembe vegye a rendelkezésre álló fizikai és humán infrastruktúra minőségét. Például, ha egy település kevés ipari felhasználásra alkalmas felparcellázható földdel rendelkezik, jól teszi, ha előbb közművesített földekről gondoskodik, mielőtt olyan programot választ, amellyel közvetlen külföldi befektetéseket akar csábítani. Azokon a helyeken, ahol az alapvető infrastruktúra korlátozottan áll rendelkezésre, jó kiindulópont, ha olyan programot választ, amely abban segíti az önkormányzatot, hogy költség hozzájárulásos alapon, vagy magán vállalkozók által hozza létre az infrastruktúrát. Azokat a programokat, melyek közvetlen külföldi befektetéseket céloznak, nagyon alaposan kell végig gondolni és kellő óvatossággal kell kidolgozni. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a közvetlen külföldi befektetésekre helyezett erőfeszítések nagy része hiábavaló, ha nem előzte meg komoly kutatómunka és nem koncentrálnak kellően a kitűzött feladatra. Számos példa ismert arra vonatkozóan, hogy külső befektetési projektek a nemzeti és nemzetközi gazdasági és pénzügyi piacon végbement változások miatt omlottak össze. Mivel a HGF programok kiválasztásakor a településeknek egy sor problémával kell megbirkózniuk, ám ugyanakkor rengeteg lehetőséggel is találkozhatnak, így a döntésben, bármily nehéz is betartani, a szelekciónak és az összpontosításnak kell elsőbbséget élveznie. Egyik leghatékonyabb módja a munkahelyteremtésnek, ha olyan HGF programokat dolgoz ki, melyek a helyi vállalkozásbarát környezet fejlesztésére irányulnak, valamint a mikro-, kis- és középméretű vállalkozások támogatását célozzák. Ezt követően a választást a helyi gazdaság felmérésének eredményei befolyásolják. Azoknak a településeknek, ahol bezártak néhány nagyobb hagyományos ipari üzemet, meg kell fontolniuk, hogy ne dolgozzanak-e ki egy rehabilitációs programot az érintett iparágra, vagy a város/helység leginkább érintett területére (Swinburn et al., 2004)

Nagykátai város önkormányzata folyamatosan figyeli az aktuális pályázatokat, és minden lehetőséget megragad, hogy kihasználja a kínáló pályázati lehetőségeket, ezek által is jobban elő tudja mozdítani a fejlesztéseket minden szegmensben. A következőkben a hatékony fejlesztési programok kidolgozása témakört fejtem ki részletesen. Véleményem szerint is nagyon hasznosak ezeknek a programoknak a kidolgozásai. Ebben több pályázati író cég is segíti az önkormányzat munkáját.

3. SAJÁT KUTATÁS

3.1. Anyag és módszer

Diplomadolgozatom elkészítése során arra a következtetésre jutottam, hogy a településfejlesztés során, a jövőkép megvalósításához mindenképp a fenntartható gazdasági fejlődést kell elindítani, amely biztosítja az önkormányzatok bevételeinek növekedését, ezzel a település gazdasági fellendülését is. A fejlődés következtében a lakosságnak biztos megélhetést, vállalkozások számára pedig biztos alapokon nyugvó fejlődési lehetőségeket lehet megteremteni. A gazdasági fellendülés egyik eszköze az általam vizsgált településen, Nagykátán, véleményem szerint a turizmus lehetne.

Munkámban ki szeretném fejteni, hogy milyen előnyei származnak a városnak a helyi turizmus fejlesztése által. Megoldásokat keresek arra, hogy Nagykáta milyen módon tudna még jobban bekerülni az ország turisztikai vérkeringésébe. Annak érdekében, hogy ezekre kérdésekre megoldásokat, válaszokat találjak, elengedhetetlen Nagykáta város bemutatása. Ezt szekunder adatok gyűjtésével és elemzésével teszem meg. Ezek forrása a KSH, illetve a TeIR adatbázis. A szekunder kutatáshoz tartozik még a korábban bemutatott szakirodalmi feldolgozás, és a rendelkezésre álló fejlesztési dokumentumok (pl. településfejlesztési stratégia) vizsgálata is.

Primer kutatásom keretén belül interjút készítettem Nagykáta és a szomszédos település, Tápióbicske polgármestereivel. A nagykátai lakosok pedig egy anonim online kérdőív segítségével segítettek a kutatásomat.

A polgármesteri interjúmban (részletesen ld. 1. melléklet) kitértem több kérdéskörre:

- Megkérdeztem, hogyan fejlődött Nagykáta és Tápióbicske az elmúlt 5-10 évben;
- arra is kíváncsi voltam, hogy milyen jelenleg a két település állapota;
- melyik fejlesztésükre a legbüszkébbek;
- turisztikai szempontból látnak-e kitörési pontot;
- milyen eseményeket, programokat rendeztek, amelyek vonzották a turistákat;
- a Covid19 járvány hogyan befolyásolta az életüket;
- emellett a jövő kihívásaira is kitértem a kérdéseimben.

Dorner Gáborral, Nagykáta polgármesterével azért készítettem interjút, mert úgy gondolom, hogy a város első embereként ő tud a leghitelesebben választ adni az adott kérdésekre. A személyes beszélgetésre a Nagykátai Polgármesteri Hivatalban került sor 2023 április 5-én.

Hercegh Róberttel, Tápióbicske polgármesterével pedig azért készítettem interjút, mert a település Nagykáta közvetlen szomszédja, és véleményem szerint sok projekt lehet közös célja a két polgármesternek. A telefonos interjúra 2023 április 6-án került sor.

A nagykátai lakosok véleményét egy anonim online kérdőív segítségével tártam fel (részletesen ld. 2. melléklet). A főbb kérdéskörök a következők voltak:

- mióta élnek a városban;
- helyben dolgoznak vagy ingáznak a munkahelyük és a lakóhelyük között;
- mennyire vannak megelégedve a település infrastruktúrájával;
- szívesen élnek-e jelenlegi lakókörnyezetükben;
- melyik ágazatot látják leginkább kitörési pontnak;
- bekapcsolódnának-e a turizmus vendéglátás valamelyik szegmensébe vállalkozóként vagy alkalmazottként?

A kérdőívet a „Nagykátán hallottam” zárt facebook csoport üzenőfalán jelenítettem meg 2023 április 4-17 között. Összesen 283 ember tisztelt meg a válaszaival.

Az egyetemi tanulmányaim, a szakirodalom, valamint gyakorlati tapasztalataim alapján az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg, melyeket az elkészített interjúk és a kérdőívek alapján próbálok igazolni:

H1: Nagykátán az egyik legfontosabb fejlesztési terület az infrastruktúra fejlesztés.

H2: Elengedhetetlen egy ipari park mihamarabbi létrehozása a városban.

H3: A turizmus egy szükséges és megfelelő alapja lehet a gazdasági fellendülésnek.

H4: A város turizmusának fellendítése érdekében az egyik legfontosabb fejlesztés a városi strand bővítése.

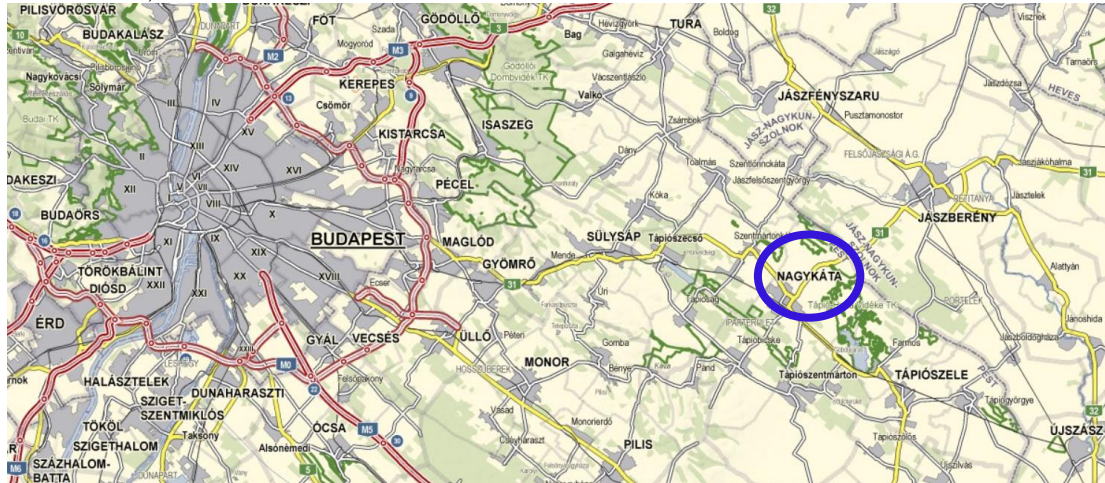
3.2. A vizsgált település bemutatása

3.2.1 Nagykáta általános gazdasági- és társadalmi helyzete

Nagykáta Budapesttől 60 km-re található (3. ábra). A fővárosból a 31-es számú főúton közvetlenül lehet megközelíteni. Nagykátáról az M4-es autópályát a Pilisnél, az M3-as autópályát Hatvannál, míg az M0-ás autópályát Maglódnál lehet a legrövidebb úton elérni. mindhárom autópálya eléréséhez kb. 25 perc a menetidő, valamint párhuzamos villamosított vasúton egyaránt megközelíthető. A település – a Budapest-Újszász-Szolnok vasútvonal megépülésének is köszönhetően – a térség központjává vált. Városunk Pest vármegye délkeleti

részen fekvő, 15 települést magába foglaló Tápió-vidék igazgatási, kereskedelmi, banki, egészségügyi és kulturális központja.

3. ábra: Nagykáta elhelyezkedése
(Forrás: web 9)

A nagykátai járáshoz (4. ábra) tartozó települések (lakónépesség, terület) a következők:

- Farmos (3 485 fő, 40 km²),
- Kóka (4 384 fő, 44 km²),
- Mende (4 207 fő, 27 km²),
- Nagykáta (12 303 fő, 82 km²),
- Süllysap (8 688 fő, 47 km²),
- Szentlőrinc-káta (1 944 fő, 20 km²),
- Szentmárton-káta (4 761 fő, 52 km²),
- Tápióbicske (3 453 fő, 48 km²),
- Tápiógyörgye (3 339 fő, 53 km²),
- Tápióság (2 607 fő, 34 km²),
- Tápiószecső (6 161 fő, 38 km²),
- Tápiószele (5 894 fő, 37 km²),
- Tápiószentmárton (5 446 fő, 103 km²),
- Tóalmás (3 575 fő, 39 km²),
- Úri (2 642 fő, 22 km²).

4. ábra: Nagykátai járás
(Forrás: web 10)

A település 1989-ben városi rangot kapott, a jelenlegi népessége 12.704, melyből külterületen 685-en élnek. A város területe 8.161 hektár, ebből belterület 646 hektár.

A település úthálózatnak hossza megközelítőleg 63.579 méter, melyből közel 55.879 méter az önkormányzat kezelésében van. Az utak kb. 60 %-a rendelkezik szilárd burkolattal (adatok forrása: TeIR).

Nagykáta története a XII. századig nyúlik vissza, amikor a Káta nemzetség Pest vármegyei ága letelepedett ezen a vidéken. A város határában, a kenderhalmon feltárt falu valószínűleg Nagykáta Árpád-kori előzménye volt.

Hiteles írott forrás, a Váradi Regestrum is említi Káta falu nevét 1221-ben. 1743-ban Mária Teréziától mezővárosi rangot kapott a település, így országos vásárt tarthatott, ami serkentőleg hatott a kereskedelemre.

A nagykátai lakosokon kívül a vonzáskörzetében élő mintegy 70.000 ember érdekét is szolgálják az itt található hivatalok, középiskolák, egészségügyi létesítmények, a kereskedelmi hálózat. Bíróság, földhivatal, több bank és biztosító, rendőrkapitányság, szakorvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság is működik a városban.

A város környékének számottevő része természetvédelem oltalom alatt áll. Állat-, madár- és növényvilága igen gazdag, sok olyan fokozottan védett és veszélyeztetett faj is megtalálható a területen, amely máshol az országban sajnos már alig-alig fordul elő (web 11).

A térség, ahol mintegy 70.000 ember él, jelentős turisztikai vonzerővel rendelkezik, hiszen a város közelében nagy kiterjedésű természetvédelmi terület található, így lehetőség nyílik túrázásra, horgászatra, vadászatra és fogathajtásra is.

1998-ban került sor a termál strandfürdő kiépítése első ütemének megvalósítására. Megépült a színvonalas szolgáltatásokat nyújtó ötmedencés strandfürdő, a parkoló és a szilárd útburkolatú bekötőút (web 11).

A 2011-es népszámlálás alapján nagykátai lakosok 86,2 %-a tartja magát magyarnak, 4,4 % pedig cigánynak (1. táblázat). Sajnos az elmúlt évtizedekben az itt élő romákkal folyamatosan problémák voltak, rengeteg bűncselekményt követtek el, a vasútállomáson a vonatokon és a köztereken is zaklatták az embereket. Szerencsére ez a tendencia az elmúlt 5-10 évben jelentős javulásnak indult. Az önkormányzat ezt a javuló tendenciát több esélyegyenlőségi felzárkóztató program kidolgozásával és megvalósításával érte el. Ezekben a programokban az uniós horizontális elveket is érvényesítették.

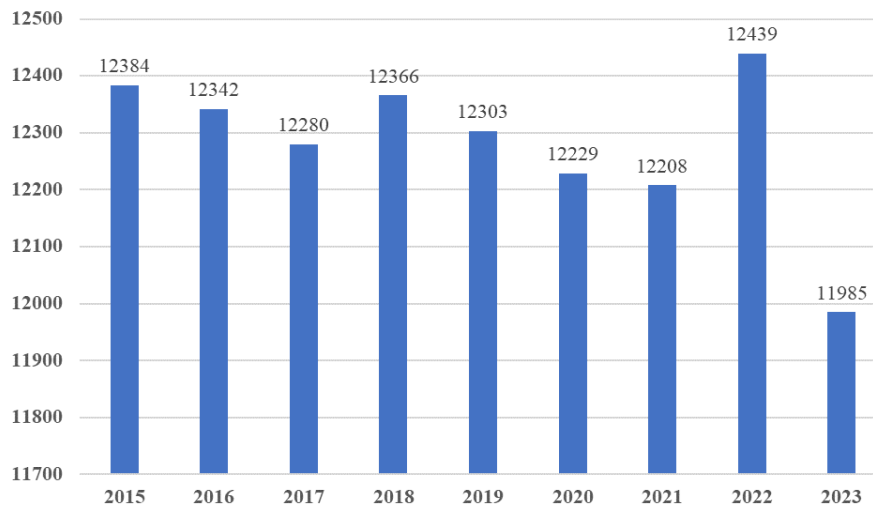
1. táblázat: Nagykáta lakóinak nemzetiségi megoszlása, 2011 (%)

(Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés, 2024)

Nagykáta lakóinak nemzetiségi megoszlása, 2011 (%)	
magyar	86,2%
bolgár	0,1%
cigány (roma)	4,4%
görög	0,0%
horvát	0,0%
lengyel	0,0%
német	0,4%
örmény	0,0%
román	0,3%
ruszin	0,0%
szerb	0,0%
szlovák	0,0%
szlovén	0,0%
ukrán	0,1%
egyéb, nem hazai nemzetiség	0,6%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	13,7%

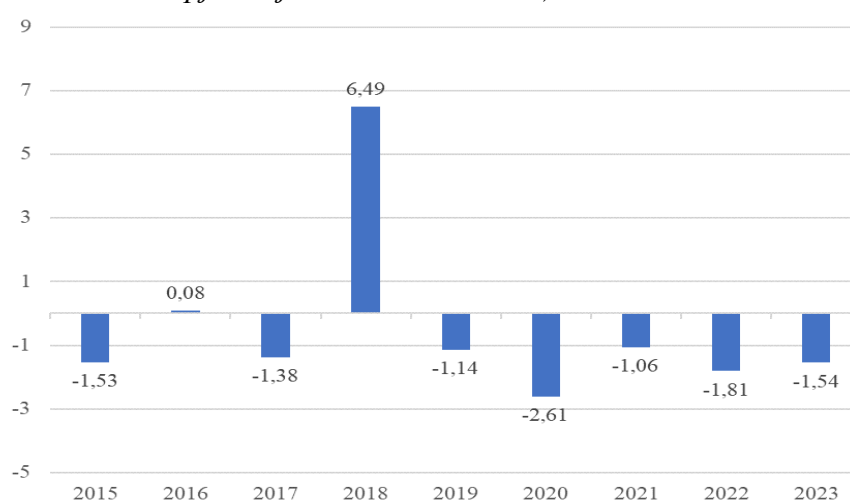
Az 5. ábrán szeretném ismertetni a rendelkezésemre álló legfrissebb adatok alapján Nagykáta népességszámának változását 2015-től kezdve 2023-ig. Kisebb ingadozásokat figyelhetünk a vizsgált időintervallumokban. 2015-höz képest 2018-ban és 2022-ban nőtt a lakosság száma, míg sajnos 2018 és 2021 között folyamatosan csökkenés figyelhető meg.

5. ábra: Nagykáta település lakónépességének alakulása, 2015-2023 (fő)
(Forrás: TEIR adatbázis alapján saját szerkesztés, 2024)

Fontos, a népességfejlődést befolyásoló tényező az elvándorlási egyenleg is, amely megmutatja, hogy melyik évben hogyan változott a ki és bevándorló emberek száma. A 6. ábrán Nagykáta város vándorlási egyenlegét figyelhetjük meg 2015 és 2023 között ezrelékben megadva.

6. ábra: Nagykáta település vándorlási egyenlege, 2015-2023 (‰)
(Forrás: TEIR Adatbázis alapján saját szerkesztés, 2024)

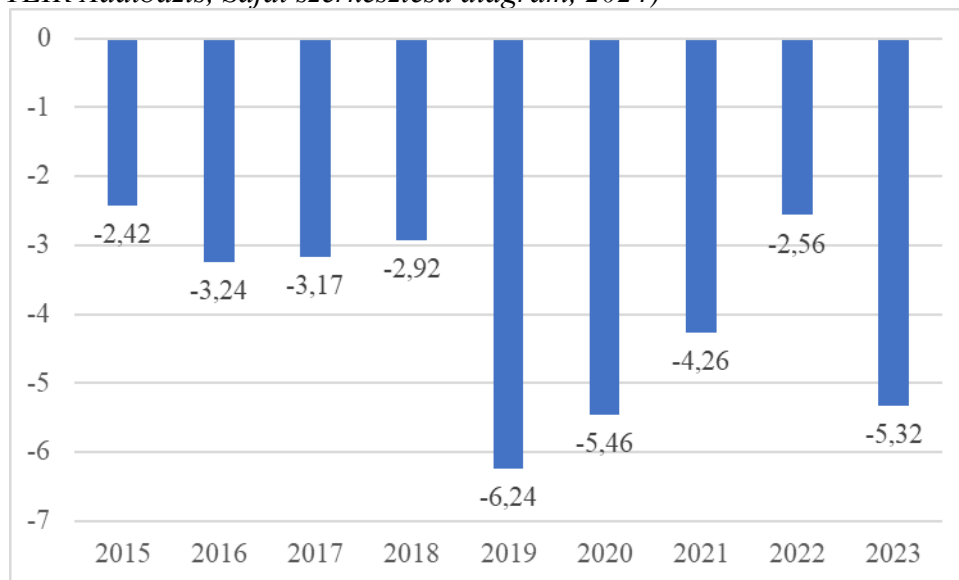

Az adott információk birtokában kijelenthetjük, hogy 2018-as évet kivéve, szinte folyamatos az elvándorlás a településről. Ezt a tendenciát véleményem szerint munkahelyek megtartásával és új munkahelyek létrehozásával meg lehet változtatni pozitív irányba.

A 7. ábrán Nagykáta város természetes szaporodásának alakulását figyelhetjük meg 2015 és 2023 között, ezrelékben megadva. Sajnos ez a mutató végig negatív, ami azt jelenti, hogy több halálozás történt, mint gyermekszületés a vizsgált időszakban. 2020-ban viszont 25 éves csúcsot döntött meg országos szinten a születési ráta. 1,49-ről 1,55-re emelkedett, ami örömteli hír.

7. ábra: A természetes szaporodás Nagykáta településen, 2015-2023 (‰)

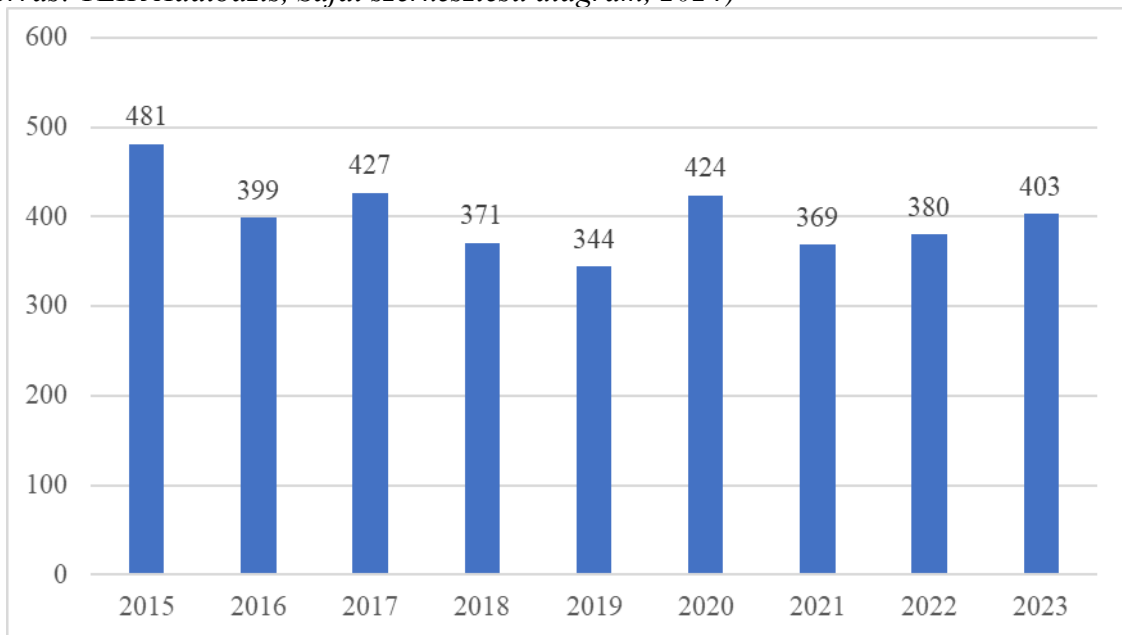
(Forrás: TEIR Adatbázis, Saját szerkesztésű diagram, 2024)

Bár pozitív demográfiai trendről van szó, még hosszú utat kell megtennünk az ideális helyzet eléréséig. Ha a jelenlegi arány fennmarad, az jelentős öregedési rátát fog eredményezni, ami súlyos következményekkel járhat a mai munkaképes lakosság nyugdíjára nézve.

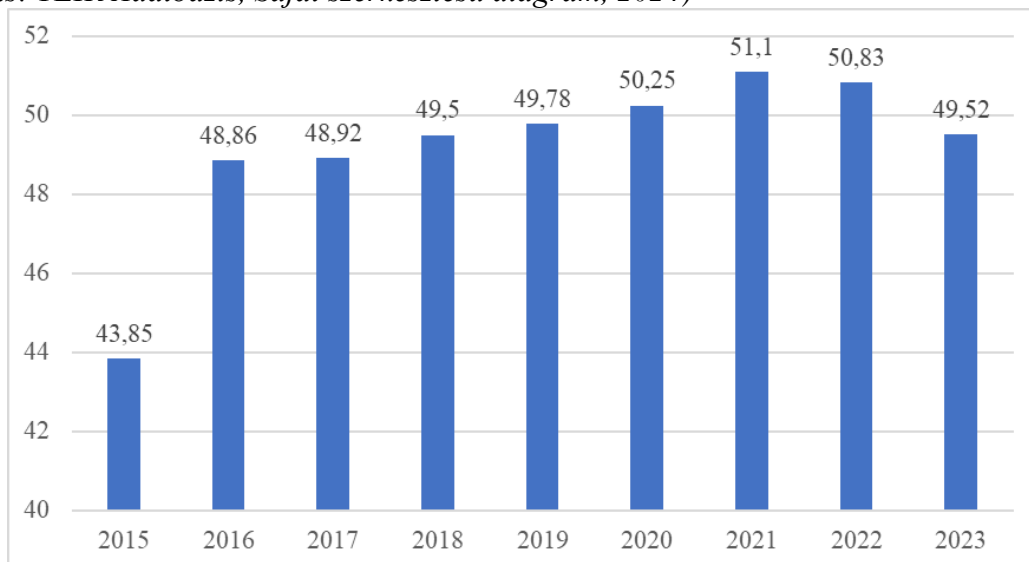
A 8. ábrán Nagykáta településen a regisztrált munkanélküliek számának alakulását szeretném szemléltetni a rendelkezésemre álló legfrissebb adatok alapján. 2017-től csökkent a munkanélküliek száma, viszont 2020-ban egy nagyobb ugrás figyelhető meg. Véleményem szerint ez a covid járvány egyik negatív hatásának is köszönhető, mivel sajnos ebben az időszakban rengeteg munkahely szűnt meg.

8. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Nagykáta településen, 2015-2023 (fő)
(Forrás: TEIR Adatbázis, Saját szerkesztésű diagram, 2024)

A 9. ábrán a település Személyi Jövedelemadót fizető polgárainak száma látható 100 főre vetítve 2015 és 2023-es időszakban vizsgálva. A vizsgált 6 éves időszakon belül folyamatos növekedés volt tapasztalható

9. ábra: Személyi jövedelemadót fizetők aránya 100 főre vetítve, 2015-2023 (%)
(Forrás: TEIR Adatbázis, Saját szerkesztésű diagram, 2024)

A továbbiakban Nagykáta város gazdaságát szeretném röviden bemutatni a teljesség igénye nélkül.

Ipar

Nagykátán két nagy multinacionális cég üzemel, a Forvia Kft. és a DS Smith Kft., amelyek megközelítőleg 600 főt foglalkoztatnak. Ezzel is betöltve foglalkoztatás szempontjából a központi szerepet a járásban.

1998 végén kezdte meg működését a város határában a japán Clarion cég üzeme, amely autóelektronika gyártásával foglalkozik, és több száz embernek biztosít munkalehetőséget. A cég 2020-ban Forvia néven francia tulajdonba került. A DS Smith Packaging Kft. pedig csomagoló anyag gyártással foglalkozik, kb. 300 munkavállalót foglalkoztat. Mindkét vállalkozás saját buszjárataival utaztatja a dolgozóit Nagykátáról és a környező településekről egyaránt.

Oktatás

Nagykátán az óvodák és általános iskolák mellett kettő szakközépiskola és egy gimnázium biztosít továbbtanulási lehetőséget a helyi és környékbeli fiataloknak. Egy új bölcsőde is épült 2021-ben.

Kultúra

A művelődés, a kikapcsolódás igényét elégíti ki a zeneiskola, a művelődési központ és a könyvtár. A város kulturális életét színesíti az évenként megrendezésre kerülő nemzetközi Kátai Táncfalalkozó, amely több évtizedes hagyományokra tekinthet vissza. 2015 óta megrendezésre kerül a Tápíó feszt rendezvény sorozat is, a járvány miatt 2020-ban ez sajnos elmaradt. A két napos rendezvényen nagyon sok színes és érdekes program kerül megrendezésre, amelyeken többek között a járás szinte minden települése képviselteti magát (web 12).

Sport

Rengeteg sportolási lehetőség kínálkozik Nagykátán. A Nagykáta SE magába foglalja a következő szakosztályokat: labdarúgás, sakk, kézilabda, kosárlabda. Ezekon kívül még működnek kyokushin, thai bokszt, és kempo egyesületek is. Ezeknek az egyesületeknek közel 500 tagja van Nagykátáról és a környező településekről.

A városban található egy korszerű sportcsarnok, 4 füves és 2 műfüves focipálya, egy 400 méteres futópálya. 15 kilométer bicikli út található a városban, illetve két zárt futópályán is lehet sportolni és egy sportcsarnok épült a strand mellett, ami rendszeresen megtelik étellel.

Üzletek

Központi szerepet tölt be a város az üzletek létszáma tekintetében is. Lidl, Penny, CBA, Pepco, Rossmann mellett még kb. 15 kisebb élelmiszerbolt üzemel 3 gyógyszertár, 3 benzinkút mellett. A Tesco 2016-ban bezárt, mivel a Jászberényben is üzemelő nagyobb üzletükbe járnak át az emberek, ha ebben az áruházláncban lévő termékeket szeretnék megvásárolni.

Versenyképességi szempontból szinte lehetetlen felvenni a versenyt Jászberénnyel, azonban a nagykátai strand nagyobb és színvonalasabb a két jászberényi fürdőnél.

Dolgozatomban azért is foglalkozom bővebben a városi strand bemutatásával, mert ennek a létesítménynek közel 100 ezer látogatója van évente, tehát a legnépszerűbb turisztikai célpont Nagykátán, amely még mindig hatalmas növekedési potenciállal rendelkezik.

3.2.2. A nagykátai gyógy- és strandfürdő bemutatása, fejlesztési lehetőségei

1998-ban került sor a termál strandfürdő kiépítése első ütemének megvalósítására. Megépült a színvonalas szolgáltatásokat nyújtó ötmedencés strandfürdő, a parkoló és a szilárd útburkolatú bekötőút.

A fürdő 5,3 hektáros területén öt medence (úszó-, tan-, gyermek-, gyógymedence és bébipancsoló) teljesen kiépített, zárt, központi épületben elhelyezett kiszolgálórendszer (igazgatási, elsősegélynyújtó, műszaki helyiség, férfi-női zuhanyozók, öltözők), külső öltözők, zuhanyozók, strandfoci és röplabda pálya, hinták, hintapadok található. A korai időszakban a nyári strand csak szezonálisan tudott üzemelni, ezért a vendégkör igényeihez, az idegenforgalmi, turisztikai versenyképesség előmozdítása érdekében, elengedhetetlen volt egy fedett fürdőház létesítése, amely 2012. júniusában nyitotta meg kapuit.

A fedett fürdőház hasznos alapterülete több mint 1300 m², melyben 3 medence található:

- belső gyógymedence - 44 m², belső élménymedence - 115 m², kültéri medence élményelemekkel – 213 m²;
- „Szauna-világ” (finn szaunák, gőzkabin, infrasauna, gőzkabin, aroma-kabin, merülő-medence), pihenő terasz;
- masszázs helyiségek;
- büfé, étkezésre kijelölt tér, büfé terasz.

A fürdőház komplex akadály-mentesítéssel került kialakításra, amely során többek között a gyógyvizes medence mellett elhelyezésre került egy beemelő szerkezet a mozgáskorlátozottak számára. A fürdőház esztétikai szempontból is rendkívül igényes, izléses kialakítású.

A fürdő területén található gyógyvízről orvosi vizsgálatok alapján megállapították, hogy kiemelten hatásos és javasolt az alábbi betegségek gyógyítására, utókezelésére:

- idült ízületi gyulladások;
- degeneratív elváltozások;
- gerinc különböző idült gyulladása;
- idült idegfájdalmak;
- Heine-medin kór utáni, valamint agyvérzés, agyműtét vagy más okból kialakult
 - bénulások utókezelésére;
 - idült izomfájdalmak;
 - sérülések, sportsérülések utókezelésére;
 - elhúzódó nehezen gyógyuló csonttöréseknél a callusképződés elősegítésére.

2019-ben a fürdőt 96.000 fő kikapcsolódni és gyógyulni vágyó vendég látogatta meg.

A fürdő rendelkezik egy 10 elszállásolásra alkalmas vendégházzal. A következő 5 éven belül a fürdő közvetlen szomszédságában lévő 3 hektáros területére egy kemping vagy szálloda megvalósítására tett javaslatot az önkormányzat, a projekt kivitelezéséhez és üzemeltetéséhez befektetőt, befektetőket keresnek. A strand területétől 5 kilométerre található a Tápió folyó, a tápióbicskei csata emlékműve és helyszíne, valamint a közel 10 hektáros Lisóczki horgásztó, amelyhez 130 hektár földterület is tartozik. Tervben van egy kerékpárút kialakítása is a közvetlen elérés elősegítése érdekében.

A fürdőház egész évben nyitva van és várja a fürdőzni és pihenni vágyó családokat, gyerekeket és időseket egyaránt (web 13).

3.2.3. A Tápió Natúrpark

Az előző pontban a városi strandot mutattam be, a következőkben pedig a Tápió Natúrpark által kínált lehetőségeket szeretném bemutatni.

A Tápió Natúrpark az Alsó- és Felső-Tápió mentén a Gödöllői-dombság és az Alföld találkozásánál fekszik, Süllyáptól egészen Tápiógyörgyéig. A terület egyik nagy

különlegessége, hogy viszonylag kis kiterjedésű területen számos különböző élőhely megtalálható itt, mint például a dombvidéki tölgyesek, löszgyepek, a Kiskunságra emlékeztető homokbuckák és a tiszántúli szikesek. Legnagyobb védett területe a Natúrparknak a farmosi Nagy-nádas mocsara, amely a térség természetvédelmi fellegvára is. Itt jelentős számú tanösvény, bemutatóhely került kialakításra, melyek egész évben várják a látogatókat, ezekhez a túrákhoz szakvezetést is igénybe lehet venni (web 14).

A Tápió-vidék a csodálatos természeti értékei mellett a szkíta aranyszarvas és Kincsem, a verhetetlen csodakanca földje is egyben. Ezek mellett azonban híres a 1848-as hagyományörzőkről is. Tápióbicskén kerül megrendezésre minden évben, április 4-én az úgynevezett "hídi csata", mely a tavaszi emlékhadjárat egyik legnagyobb hadi játéka. Kiemelkedő bemutatóhelye a tápiószelei Blaskovich Múzeum és a farmosi Vízparti Élet Háza Természetvédelmi Oktatóközpont (web 14).

A natúrpark területén 4500 ha országosan védett terület helyezkedik el, amely 12 részegységre osztva a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet része, mely a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság felügyelete alá tartoznak. Emellett a területén még közel azonos számú Natura 2000-es terület és több, az önkormányzatok által kijelölt helyi védettségű terület is található a térségben. Legnagyobb kiterjedésű egybefüggő védett területe Nagykáta és Farnos között húzódik, melyet vizenyős rétek, mocsarak, löszgyepek és szikes foltok mozaikja alkot. A nagykátai Nyík-rét egyik jellegzetessége, hogy itt legel a nemzeti park impozáns megjelenésű szürke marha gulyája ezen a hortobágyi pusztákat idéző, festői környezetben (web 14).

Érdeemes figyelmet fordítani a területen a Gombai- patak völgyek vadvirágokban gazdag löszoldalaira, a dombok között kanyargó patakok ártéri ligeteire és láprétegeire, valamint a Felső-Tápió Tápióság és Tápióbicske közötti szakaszára. Ez a terület az egykori alföldi kisvízfolyások tájképi megjelenésének egyik utolsó képviselője. A Felső-Tápiótól északra húzódó homokbuckások számos védett fajnak nyújtanak otthont, mint például a báránypirosító, illetve árvalányhajás gyeppei igazi kiskunsági hangulatot idéznek (web 14).

A natúrpark területén több, a XVIII-XIX. században épült építészeti emlék, nemesi kastély és kúria őrzi az egykori birtokosok emlékét. Ezek közül a legfigyelemreméltóbb épülete a tóalmási Andrassy-kastély, melyet csodálatos angolpark vesz körül, idős faóriásokkal, tavakkal és sétányokkal tarkítva. Tápiószelén található az ország egyetlen, a berendezéseit teljesen épségben megőrző nemesi kúriája, a Blaskovich Múzeum, a Múzeum jellegzetessége, hogy az épülete már korábban, amikor aktívan ott éltek a lakok, akkor is múzeumként használták, a

világ minden tájáról összegyűjtött műkincsek kerültek kiállításra a termeiben és lettek bemutatva a nagyközönség számára (web 14).

A Natúrpark területén számos ökoturisztikai program is megrendezésre kerül, ezek közül a legismertebb a már másfél évtizedre visszanyúló farmosi békamentés, melyre minden márciusban várják az önkéntes segítőket az ország minden tájáról. A program tanulságos kikapcsolódást jelent az egész család számára egy-egy erre az időpontra szervezett kirándulás során. A mentés csúcspontjaként a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság a helyi civil szervezetekkel együttműködve minden évben megrendezi a Békamentő-Gólyaváró Családi Napot is, melyre változatos gyerekprogramokkal és helyi kézműves-termelői vásárral várják a látogatókat (web 14).

A területre érkező tanulni, kikapcsolódni és pihenni vágyó csoportok számára a farmosi Vízparti Élet Háza Természetvédelmi Oktatóközpont munkatársai szerveznek egész napos programokat az óvodástól a nyugdíjas korosztályig. A natúrpark területén fekvő több településen is kitáblázott tanösvények segítik a települések értékeinek, természeti környezetének és élőhelyeinek megismerését. Ezek látogatásához előzetes időpont egyeztetéssel szakvezetés is kérhető. De az év folyamán vannak előre meghirdetett tájséták és teljesítménytúrák (Kincsem, Aranyszarvas, Sóút, Mackó, Nőszírom, Tápió-Hajta) is, melyekre be lehet jelentkezni (web 14).

Állandó kiállítással a tápiószelei Blaskovich Múzeum és a helyi falumúzeumok, tájházak várják a látogatókat, melyek szinte minden településen megtalálhatóak. Ezek mellett a tápiószentmártoni Kincsem Lovasparkban egy kis múzeum mutatja be az ország büszkeségének számító csodakanca életét (web 14).

A Natúrpark területén számos gyógyfürdő és strand is megtalálható, amelyek remek lehetőséget biztosítanak a kikapcsolódni vágyó látogatók számára. Tóalmáson, Nagykátán, Tápiószentmártonban és Tápiógyörgyén meleg és hűs vizű medencék egyaránt várják a fürdőzni és pihenni vágyókat (web 14).

A natúrpark elhelyezkedéséből adódóan igen változatos táji karakterek és élőhelyek figyelhetők meg a területén, a Natúrpark jelképe is tükrözi a táj sokszínűségét. A jelképen felfedezhető két domb a Gödöllői- és a Monor-Irsai-dombság vonulatait jelképezik, két fehér sávval pedig a Tápió két ága jelenik meg rajta. A gyékénycsomó jelképezi a farmosi Nagy-nádat, mely a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet legnagyobb, és országosan is legismertebb védett területét jelöli. A jelképben található még egy lófej is, ami egyrészt az évezredek tájhasználati

módra utal, másrészt Kincsemre, a verhetetlen csodakancára, aki itt született, nevelkedett Blaskovich Ernő birtokán és a mai napig ismert nemzeti büszkesége országunknak (web 14).

3.2.4. Nagykáta településfejlesztési stratégiája

Nagykáta 2014-ben döntést hozott arról, hogy a 314/2012.(XI.8.) kormányrendeletnek megfelelően kidolgozza a város középtávú Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS). A következőkben ennek a stratégiának néhány célját szeretném ismertetni azért, hogy bővebb rálátásunk legyen a város fejlődési lehetőségeiről (web14).

Nagykáta város Integrált Településfejlesztési Stratégiája alapvetően a város rehabilitációját és fejlesztését alapozza meg, azonban olyan céllal és szemlélettel készül, hogy a Stratégia több vonatkozásban is hatással lesz a térség további településeire is. Az ITS több olyan városfejlesztés kompetenciájába tartozó témakört is tárgyal, amelyek a közigazgatási határon túl is éreztetik majd hatásukat.

Az elemzés átolvasása során megvizsgáltam azt is, hogy Nagykáta város településfejlesztési stratégiájában hogyan jelenik meg és miként érvényesül az EU eredetileg megfogalmazott 7 célkitűzése.

Az integrált városfejlesztési stratégia EU által javasolt céljai:

1. jó minőségű közterek létrehozása;
2. az infrastrukturális hálózatok modernizálása;
3. az energiahatékonyság növelése;
4. a kompakt településszerkezet megóvása;
5. az oktatás- és a tudáskoncentráció hálózatépítő programjainak kidolgozása;
6. a városrehabilitáció elősegítése;
7. a társadalmi kirekesztés elleni fellépés a városokban (web 13).

A 7 célkitűzés megismerését követően úgy gondolom, hogy az EU által javasolt mind a 7 pontra kitér az önkormányzat által készített tanulmány. Nagyobb fókuszot kapott a jó minőségű közterek létrehozása, az infrastrukturális hálózatok modernizálása, az energiahatékonyság növelése, a társadalmi kirekesztés elleni fellépés. A kompakt településszerkezet megóvása, az oktatás- és a tudáskoncentráció hálózatépítő programjainak kidolgozása és a városrehabilitáció elősegítésére azonban kisebb fókuszot fektet a tanulmány.

Külön kiemelném még a turizmus fejlesztése részt is a saját gondolataimmal kiegészítve.

A turizmus fejlesztése országszerte a gazdaságfejlesztés egyik fontos alkotóeleme. Az elmúlt években a településen – kiemelt figyelmet fordítva a fürdőkre – jelentős beruházások mentek végbe, amelyek segítségével a turisztikai ágazat jelentős növekedésnek indult. Bár az ITS-ben az került kiemelésre, hogy a kisvárosi méret miatt a turizmus egészen biztosan nem lesz elsődleges fontosságú a város gazdasági életében, ennek ellenére én ezt másképp gondolom. Véleményem szerint komoly beruházásokkal és fejlesztésekkel meghatározó lehet a turizmusból származó bevétele a városnak. A fejlesztések által nő a vállalkozó kedv a településen, egyre több turisztikai szolgáltatás kialakítása valósítható meg. A bővülő szolgáltatásokkal a turisták mellett a helyben lakó vagy a térségben élő lakosság számára is biztosíthatók többletszolgáltatások. A turisztikai központoszerep erősítése érdekében az önkormányzat a termálvíz-potenciál erőteljesebb kihasználásával tervezi a fürdőház bővítését. Ezzel a beruházással a vízfelületek tovább növelhetők, a szolgáltatások (kiemelten a termálvíz használatával kínálható egészségügyi szolgáltatások) bővíthetők. Ezek mellett a fejlesztést hatékony marketinggel is szükséges támogatni, hogy minél több potenciális látogatóhoz eljusson ez a kikapcsolódási, pihenési lehetőség. Szerintem az online térben több hirdetést lehetne közzé tenni, amelyekkel reklámozzuk, népszerűsítjük a fürdőt. A strand környékén levő területek fejlesztését is újra kell gondolni, kemping, szálláshelyek létesítését kiemelt célnak tartom, a sportcélú ifjúsági szálláshelyek is bővíthetők, edzőszállást is létre lehet hozni. A turisztikai központoszerep a Tápió-mente egészével összhangban erősíthető. A kínálat, az attrakciók és a rendezvények (fesztiválok) bővítése, a rendezvények és a turisztikai fejlesztések összehangolása, hálózatba szervezése növelheti a térségbe látogatók számát.

A 2004-ben megalakult Tápió Mente Kistérségi Többcélú Társulás képviselő-testülete teret ad a helyi polgármesterek közötti közös megbeszéléseknek, együttműködéseknek. A tanács olyan kérdésekkel foglalkozik, mint a gazdaságfejlesztés, a turizmustervezés, a környezeti fenntarthatóság és a közlekedésfejlesztés, ezek megvalósítása érdekében közös finanszírozási megoldások keresésén dolgozik. A Társulás elsődleges célja, hogy a térség lakói a lehető leghatékonyabb módon juthassanak hozzá az önkormányzati közszolgáltatásokhoz, az önkormányzatok együttműködve a legmagasabb szintű ellátást és szolgáltatást biztosítsák a lakosság számára miközben a rendelkezésükre álló erőforrásaikat a lehető leghatékonyabban kihasználva. A közös célok és együttműködési lehetőségek megerősítése érdekében a településvezetőknek meg kell vitatniuk a településfejlesztési dokumentumok stratégiai fejezeteit. Nagykáta város a térségi kötelezettségeinek is nagyobb hatékonysággal és

eredményesebben tud eleget tenni akkor, ha folyamatosan széleskörű megbeszéléseket folytatnak.

Mindezek ismeretében úgy gondolom, hogy Nagykáta Város Önkormányzata 2015-ben egy nagyon színvonalas településfejlesztési tanulmányt kapott kézhez (web 15).

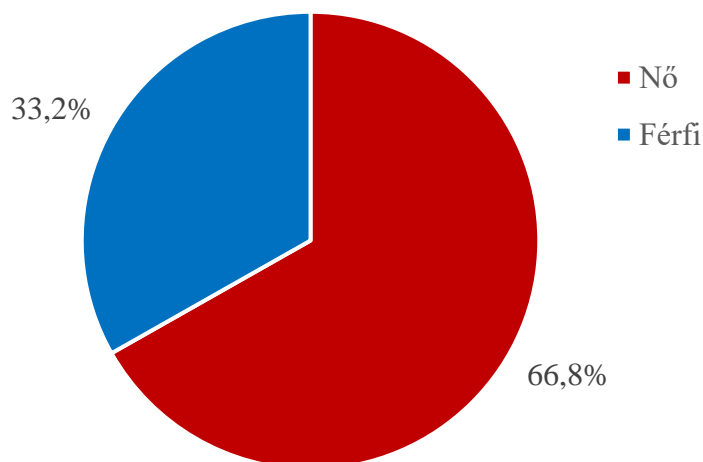
3.4. A primer kutatás eredményei

3.4.1. A kérdőíves kutatás eredményei

A 27 kérdésből álló, a nagykátai lakosság számára készült kérdőív először az alap demográfiai adatokra vonatkozó kérdéskörökre tért ki, majd a munkahelyekkel kapcsolatos kérdéseket fogalmazta meg, mint például, hányan élnek és dolgoznak a településen, valamint, hányan ingáznak a lakóhelyük és a munkahelyük között. Ezt követően megkérdeztem a kitöltőket, hogy mennyire vannak vagy nincsenek megelégedve a település adta lehetőségekkel. Végezetül pedig a helyi turizmus fejlesztés témaköréről és a városi rendezvények színvonalának minőségére vonatkozóan tettem fel kérdéseket.

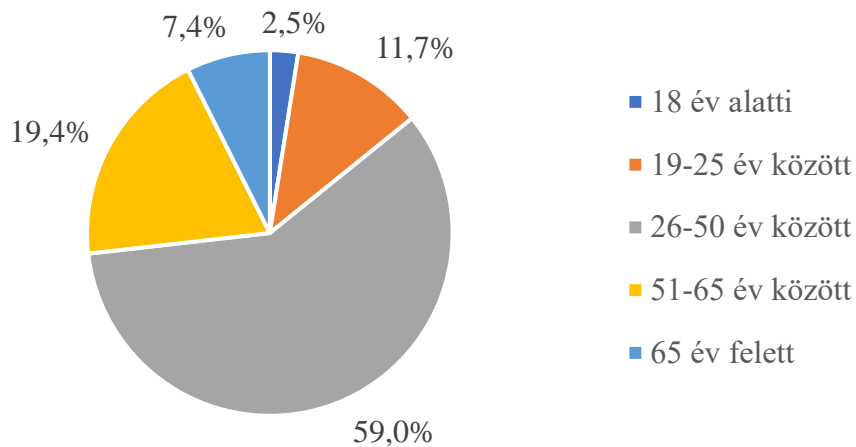
Az online kérdőívet 283 ember töltötte ki. A válaszadók 66,8 %-a nő volt és 33,2 %-a százaléka férfi (10. ábra). Kijelenthetjük tehát, hogy a válaszadók közül kétszer annyi nő volt, mint férfi.

10. ábra: A válaszadók nemenkénti megoszlása (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

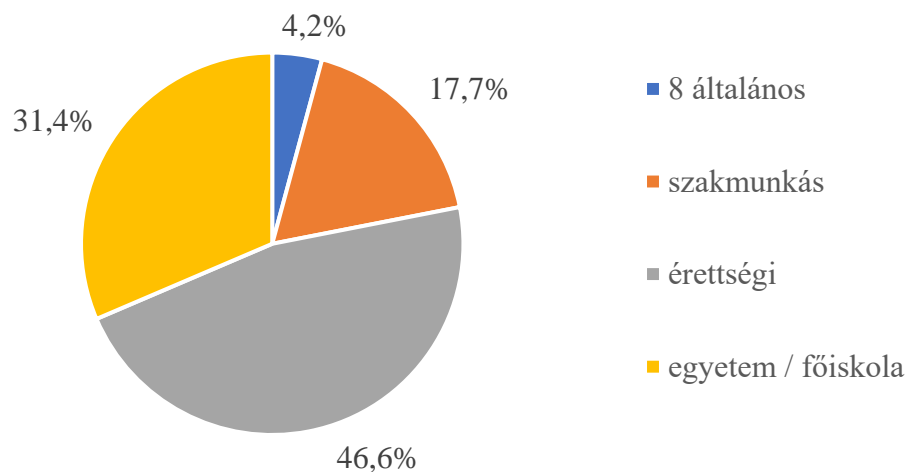
A válaszadók jelentős többsége, 59 %-a a 26-50 év közötti korcsoporthoz tartozik, de az 51-65 év közötti korosztály is jelentős számban, 19,4 %-ban képviseltette magát, a 19-25 év közötti személyek 11,7 %-át tették ki a válaszadóknak, illetve a kitöltők 7,4 %-a nyugdíjas volt. A kor megoszlást a 11. ábra szemlélteti.

11. ábra: A válaszadók kormegoszlása (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

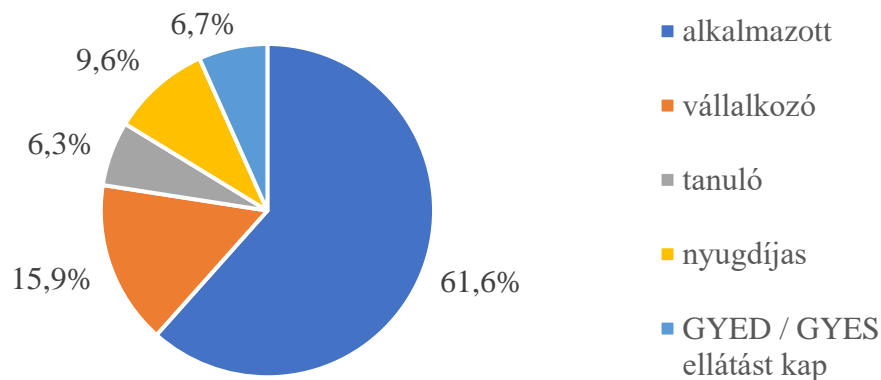
Iskolai végzettség tekintetében (12. ábra) az érettségivel rendelkezőknek volt a legnagyobb az aránya, 46,6 %, de az egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők aránya is magas volt, 31,4%. Ezen adatok birtokában kijelenthetjük, hogy a magasabb iskolai végzettségű személyek aktívabbak voltak az alacsonyabb iskolai végzettségű emberekkel szemben a válaszadás során.

12. ábra: Válaszadók megoszlása iskolai végzettség alapján (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

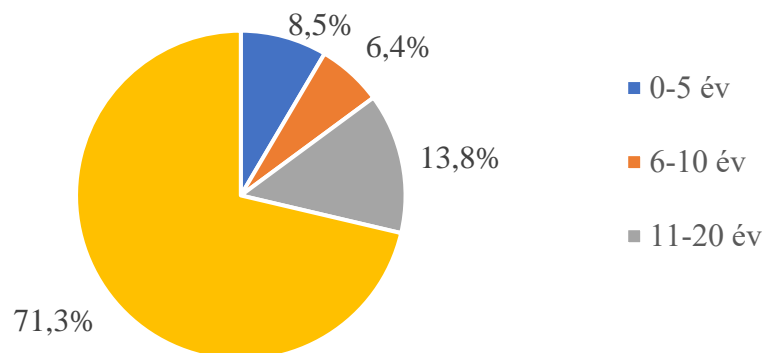
A válaszadók 59 %-a alkalmazotti jogviszonyban volt, 15,2 % vállalkozó, 9,2% nyugdíjas és 6 %-a pedig tanuló. A megismert adatok alapján kijelenthetjük, hogy a válaszadók legnagyobb arányban aktív dolgozók, de a nyugdíjas és tanuló személyek is képviseltették magukat (13. ábra). A kapott eredmények alátámasztják azt az okfejtésemet, hogy ezeket a generációkat is érdekli a város sorsa.

13. ábra: A válaszadók megoszlása foglalkozás szerint (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

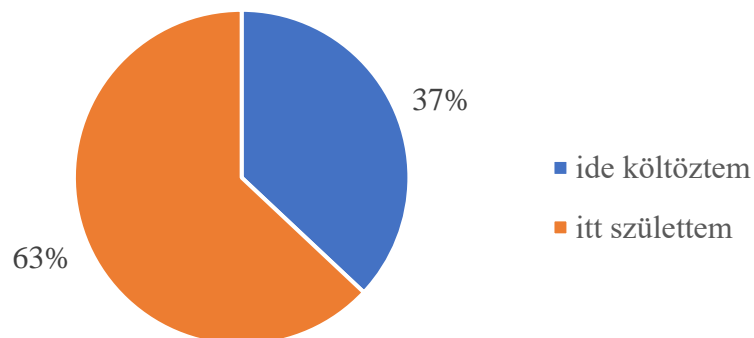
A kitöltők 71,4 %-a 20 évnél régebben él Nagykátán, ez igen magas aránynak mondható, 13,8 % a 11-20 év között ide költözött személyek aránya, 8,5 % pedig az elmúlt öt évben költözött a városba (14. ábra).

14. ábra: A válaszadók megoszlása az alapján, mióta élnek a településen (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

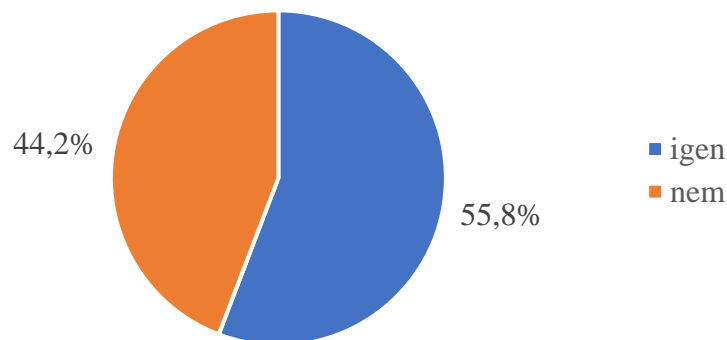
A válaszadók 63 %-a, azaz 177 ember Nagykátán született. Évtizedekig működött a településen szülészotthon, én is itt születtem. A településen élők 37 %-a ide költözött, de nem itt született (15. ábra).

15. ábra: A válaszadók megoszlása az alapján, milyen arányban születettek Nagykátán (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

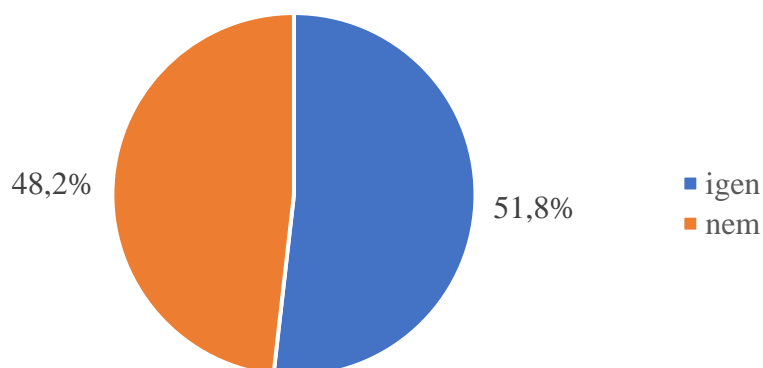
A Nagykátán élők és dolgozók aránya magasabb, mint az ingázóké (16. ábra). Kijelenthetjük ezen adatok ismeretében, hogy több a helyben dolgozók aránya, ez azzal magyarázható, hogy a városban megjelenő multinacionális bolthálózatok rengeteg új munkahelyet teremtettek, de véleményem szerint a helyi turizmus fejlesztésével még több új munkahelyet tudnának létrehozni, csökkenteni lehetne ezáltal az elvándorlást is a településről, valamint ennek hatására az önkormányzatnak több bevételi forrása lenne.

16. ábra: A válaszadók megoszlása az alapján, milyen arányban dolgoznak Nagykátán (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A válaszadók 48,2 %-a, azaz 132 ember ingázik a lakhelye és a munkahelye közt. Főként jászberényi és budapesti munkahelyekre ingáznak a legtöbben. Az emberek többsége a MÁV és a Volánbusz járatait veszi igénybe ehhez, de sok cég már saját buszjáratokat indít a munkavállalók kényelmesebb utazását elősegítve. Erre a célra a saját gépjárművüket még praktikusabbnak tartják (17. ábra).

17. ábra: A válaszadók megoszlása az alapján, milyen arányban ingáznak (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A legtöbb válaszadónak az alábbi három dolog jutott eszébe, amikor a településre gondolt: otthon, család, barátok, de a strand és a munka fogalmak is sok szavazatot kaptak (18. ábra). Véleményem szerint Nagykáta egy nyugodt családi kisváros. A nagyvárosi életformával szemben kínál alternatívát. Következésképpen kijelenthetjük, hogy vidéken és nagyvárosban is

jó élni, mindkét létformának megvannak az előnyei és a hátrányai egyaránt. Virágkorát éli az urbanizáció, de véleményem szerint jobb vidéken élni, mint egy nagyvárosban. 5 évig éltem Budapesten és bár ott is nagyon jól éreztem magam, egyre jobban visszavágytam a vidék adta lehetőségek világába. A vidéki élet számos előnye közül az egyik, hogy rengeteg hely van. Ha bárki utazott már egy nyüzsgő városban tömegközlekedéssel, tudja, hogy sokszor milyen heringparti tud kialakulni egy kis helyen. Vidéken nincsenek torlódások, a közutakon sem nagy a forgalom, általában a parkolási lehetőség is ingyenes. A nagyobb városokban nem csak azért nagyobb a népsűrűség, mert nincs elég hely a lakhatáshoz, hanem azért, mert sokan osztoznak a közterületeken és az ingatlanok jóval kisebb beépítettséggel rendelkeznek. Ezzel szemben vidéken lehet kertet kialakítani, zöldséget, gyümölcsöt termeszteni, állatot nevelni. Míg ez a vidéki térségekben kivitelezhető, addig a nagyvárosokban ez sok esetben elképzelhetetlen.

18. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta vonatkozásában
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

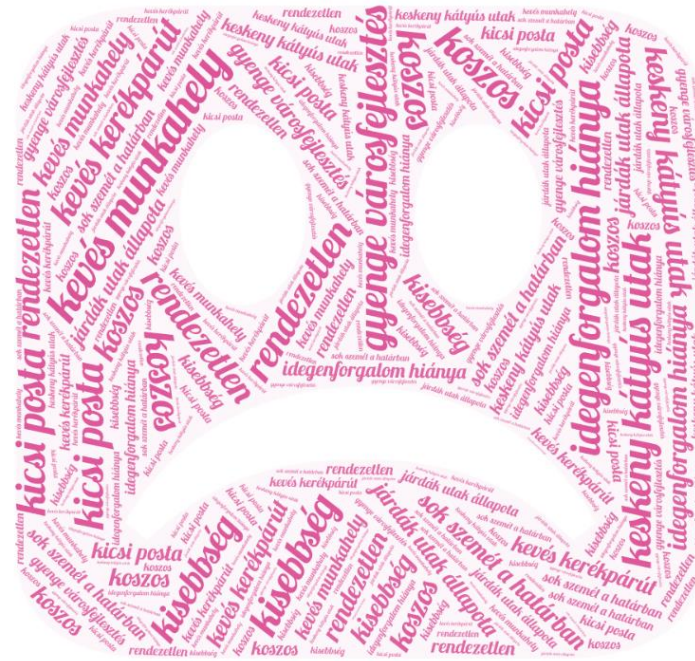
A település előnyei között szerepeltetik a válaszadók Budapest közelségét, a vasút hálózatot és a városi strandot, de a széles választékú üzlethálózatok és az egészségház, valamint a sportolási lehetőségek is előkelő helyen végeztek. Véleményem szerint a vasút azért lett dobogós, mert Budapestre az utazási idő vonattal a hálózat korszerűsítését követően jelentősen, 75-85 percről 45-55 percre csökkent, a vonatkocsik is sokkal komfortosabbak és tisztábbak lettek és a menetrend logikusabb összeállításával a szerelvényeken a túlszűfoltás is megszűnt (19. ábra).

19. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta előnyeiről
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A település hátrányait leginkább az utak rossz minőségében, a szórakozóhelyek és munkalehetőségek hiányában látják az emberek (20. ábra). Bár a településen az elmúlt 5 évben több kilométer út került aszfaltozásra, még mindig sok földút, az utak 20 %-a. A Nagykátán áthaladó 31-es főutat teljes mértékben felújították, de érthető módon még mindig sok az elégedetlenkedő ember a házuk előtti sár és por miatt. Hatalmas probléma még a város szélén lerakott rengeteg szemét. Ennek felszámolására évente kétszer önkéntes szemétszedést szerveznek a nagykátai labdarúgó szakosztály vezetői, természetesen az önkormányzat is munkagépekkel és egyéb módon is segíti az önkéntesek munkáját. Ez sajnos csak ideiglenes megoldás az illegális hulladéklerakások felszámolására, ezért hamarosan egy térfelügyelő kamera hálózat kiépítésére kerül sor.

20. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta hátrányairól
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A kérdőívet kitöltő nagykátai lakosok nagyon lesújtó véleménnyel vannak a város infrastruktúrája tekintetében. A legnagyobb kritikákat a járdák, az utak állapota, a hulladék kezelés színvonala, az egészségügy és a munkahelyek hiánya kapta. Az egészségház felújítása bár folyamatban van, de forráshiány és az építőanyagok jelentős drágulása miatt a teljes komplexum átadása már 2 éves csúszásban van. Ezeknek a problémáknak köszönhetően hatalmas feszültség alakult ki az önkormányzat és az egész kistérség lakói között. Súlyosbítja még a helyzetet az is, hogy ez a rendelőintézet a jászberényi kórházhoz tartozik, így hiába nyert az intézet jelentős összegeket a korszerű egészségügyi eszközök beszerzésére, azokat az üzemeltető a jászberényi kórház osztályain helyezte el. Ennek oka pedig az, hogy a nagykátai járás lakosai a ceglédi kórházhoz tartoznak. Ezt a paradoxont sajnos a mai napig nem sikerült megoldani.

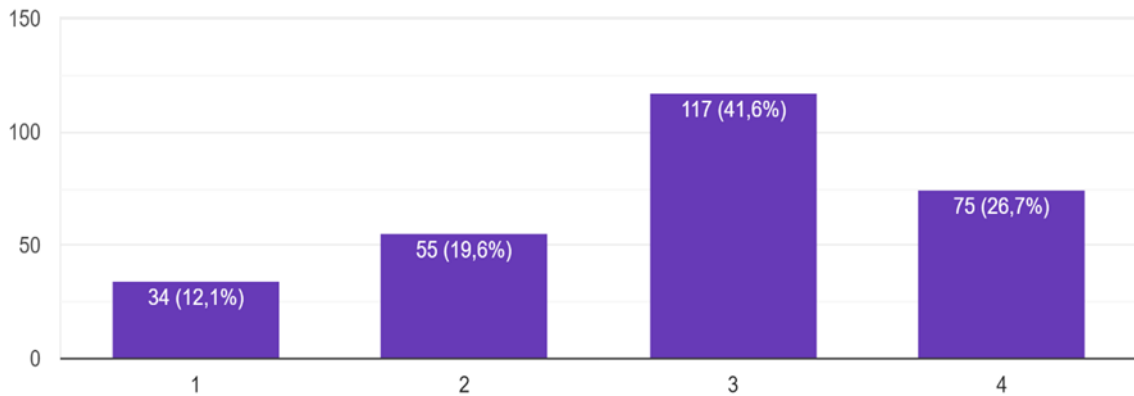
A szemszállítást is nagyon gyenge eredménnyel végzi az önkormányzattal szerződésben lévő ceglédi cég, amivel komoly problémákat okoznak a helyi lakosoknak. A városban több munkahelyre van szükség, a városban ezzel mindenki egyetért. Ezért is tartom fontosnak a turizmus és a vendéglátás vizsgálatát, fejlesztési lehetőségeinek feltárását.

Az előző válaszok ismeretében érdekes, hogy válaszadók 68,3 %-a mégis szívesen vagy nagyon szívesen él a településen (21. ábra). Az alábbi adatok ismeretében kijelenthető, hogy a város a folyamatos fejlesztések hatására egyre élhetőbbé válik. Az elmúlt 10 év megfeszített munkájának lassan beérik a gyümölcse.

21. ábra: A lakosok mennyire szeretnek a településen élni

Megjegyzés: 1-4 skálán, ahol az 1 = nem szívesen...4 = nagyon szívesen

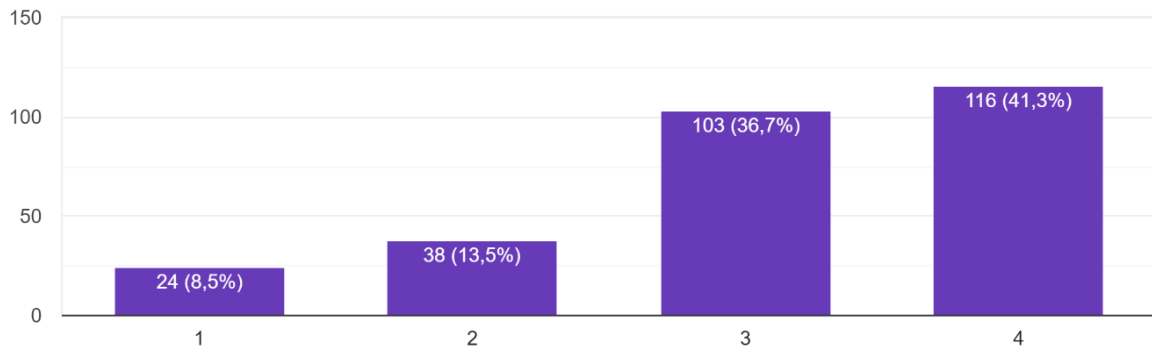
Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024

A kérdőívet kitöltők 78 %-a szívesen vagy nagyon szívesen él a közvetlen lakókörnyezetében. Nagyon örömteli számomra ez az adat, úgy gondolom, ha továbbra is ebben az ütemben fejlődik a város minden téren, akkor ez az arány 5 éven belül még magasabb lesz.

22. ábra: A lakosok mennyire szeretnek a közvetlen lakókörnyezetükben élni

(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

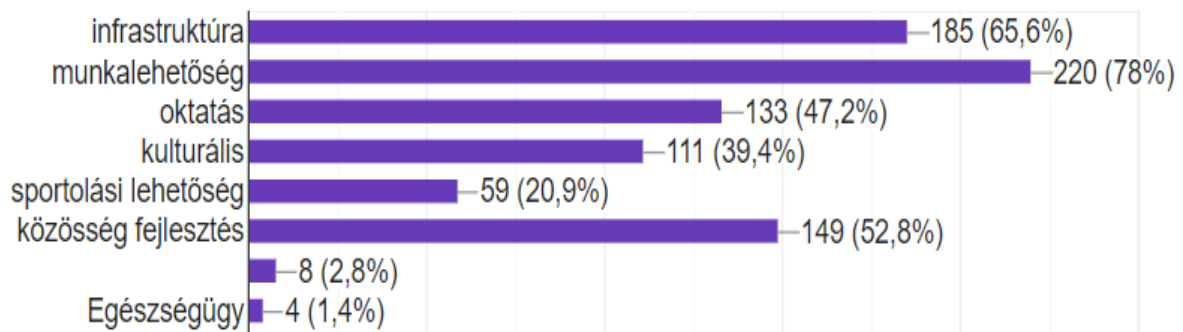

A három legfontosabb fejlesztendő terület, amit bejelöltek a kitöltők, az infrastruktúra, a munkalehetőség és az oktatás területe volt, de kulturális és sportolási lehetőségek és a közösségi fejlesztési irányok is sok szavazatot kaptak. Véleményem szerint a helyi turizmus fejlődéséhez az infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen. Nagyon örülök, hogy ezen a véleményen van a nagyként lakosok jelentős többsége is (23. ábra).

23. ábra: A település számára fontos fejlesztési irányok/területek megoszlása a válaszadók alapján (%)

Megjegyzés: a három legfontosabbat lehetett megjelölni

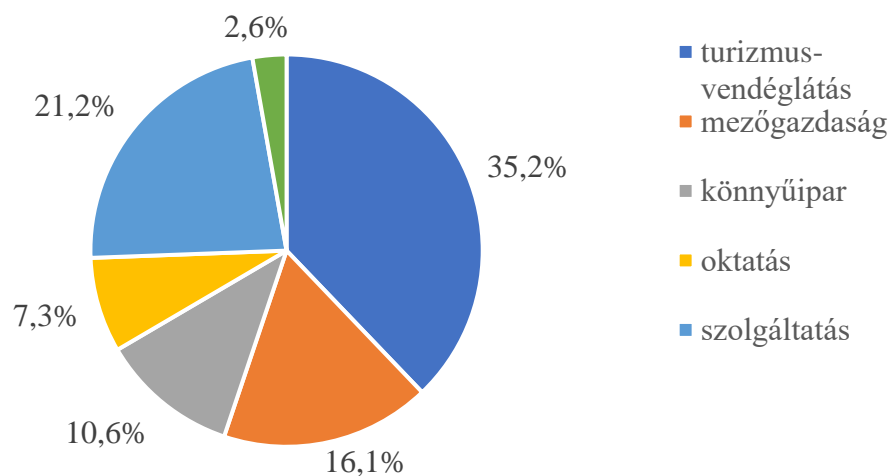
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A válaszadók közül a turizmus-vendéglátás területét látták kitörési pontnak a legtöbben, 96 ember, ez a válaszadók 35,2 %-át jelentette. A szolgáltatás kapta a második legtöbb szavazatot, 68-at (24. ábra). Úgy gondolom, a település lakói felismerték, hogy még hatalmas lehetőségek kínálóznak ebben a szegmensben, Véleményem szerint ez Nagykáta és a Tápió vidék szélesebb körű megismertetése által érhető el.

24. ábra: A legfontosabb kitörési pont (ágazat) megítélése a válaszadók alapján (%)

(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

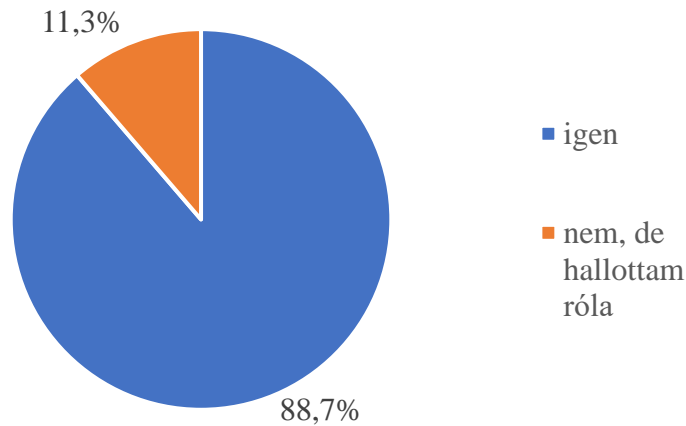

Nagykátán és környékén egy vendégnek/turistának legtöbben a városi gyógyfürdőt, a Szent György templomot és a Tápióbicskei csata helyszínén található emlékművet mutatnák meg. A templom melletti Szent György park a fiatalok kedvenc találkozó helye és a kisgyermek egyik játszóhelye is. Én is arra számítottam, hogy a városi strand az első három hely valamelyikében fog végezni, mivel a leglátogatottabb létesítmény a városban, közel 100 ezer vendéget fogadott 2022-ben, ami elérte a covid járvány előtti látogatási szintet (25. ábra).

esemény nagyon népszerű fesztivál a város életében. Közel 10 ezren vesznek részt minden évben a két napos eseményen. 2015 óta rendezi meg a város minden évben ezt a fesztivált, kivételt képez a 2020-as év, mivel a covid járvány miatt ez az esemény sajnos elmaradt.

27. ábra: A Tápió Feszt rendezvény részvételi aránya (%)

(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

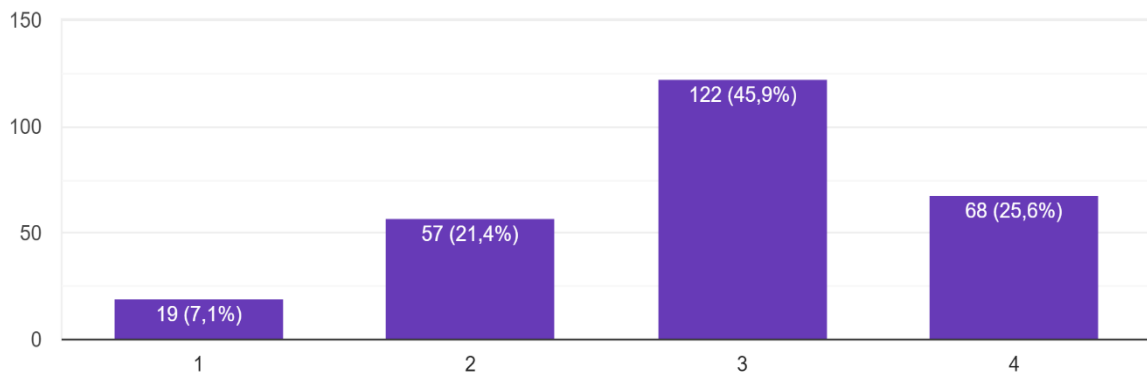

A válaszadók 45,9 %-a elégedett, míg 25,6 %-a nagyon elégedett a Tápió Feszt színvonalával (28. ábra). A Tápió Feszt – hagyományörző, kulturális gasztrofesztivál, mely a Tápiómenti települések összefogásával, közel 20 település részvételével valósul meg, a célja, hogy a hagyományörzés mellett olyan összetett kulturális élményt biztosítson, melyben helyet kap a sport, a művészet és a gasztronómia is. Többször is részt vettem már ezen a rendezvényen, vendéglátóipari egységet üzemeltettem, de főzőversenyen is indultunk a barátaimmal. Személyes tapasztalataim alapján úgy gondolom, hogy meghatározó és nagyon színes ez az esemény a város életében.

28. ábra: Tápió Feszt rendezvény színvonalának megítélése (elégedettség) a kitöltők véleménye alapján (%)

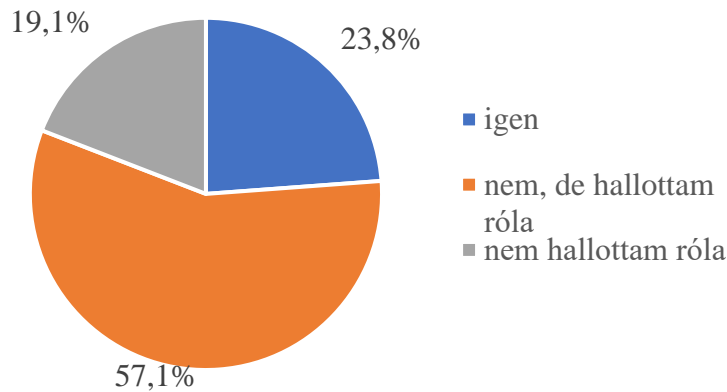
Megjegyzés: 1-4 skálán, ahol az 1 = nem elégedett...4 = nagyon elégedett

(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

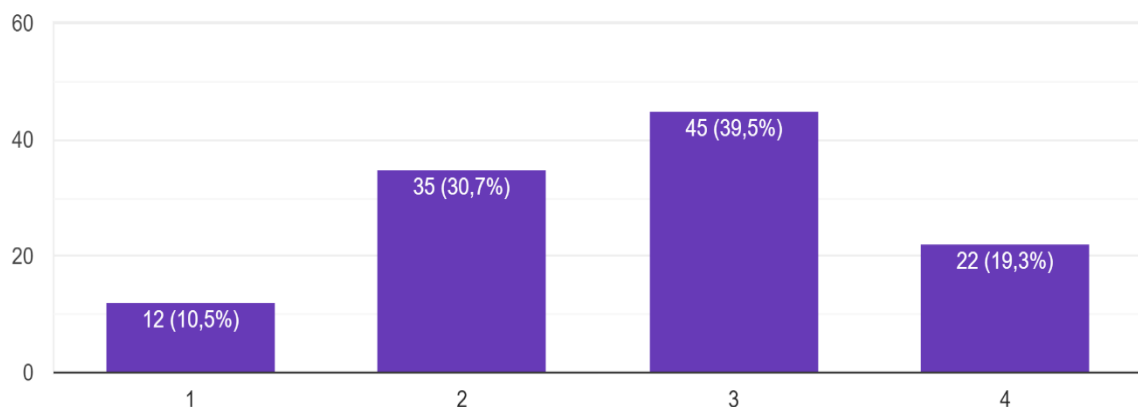
A válaszadók 23,8 %-a már részt vett a nagykáta NKT zenei fesztiválon, 57,1 %-a kitöltőknek nem vett részt, de már hallott róla és 19,1 % még nem is hallott róla (29. ábra). Én még nem vettem részt ezen az eseményen, de nagyon jó ötletnek tartom, a szervezők inkább a fiatalabb generációt akarják megszólítani ezzel a zenei fesztivállal, amit szerintem egyre sikeresebben csinálnak, ezzel is szélesítik a nagykáta rendezvények tárházát.

29. ábra: Az NKT Feszt rendezvény ismertsége a válaszadók között (%)
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A válaszadók 39,5 %-a elégedett, míg 19,3 %-a teljesen elégedett az NKT Feszt színvonalával (30. ábra). 2023 április 30-án rendezték meg másodszor ezt a fesztivált, de ebben az évben még egyszer május 28-án is részt vehetett rajta a zenét és táncot szerető kikapcsolódásra vágyó közönség. Biztos vagyok benne, ha a szervezők nagyon hisznek benne és elhivatottak, akkor kitartó munkával egyre népszerűbbé válik ez a kulturális zenei fesztivál.

30. ábra: Az NKT Feszt színvonalának megítélése (elégedettség) azon kitöltők véleménye alapján, akik ismerik az NKT Feszt-et (%)
Megjegyzés: 1-4 skálán, ahol az 1 = nem elégedett...4 = nagyon elégedett
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2024)

A helyi turizmus fellendítéséhez a válaszadók szerint leginkább szemléletváltásra, állami támogatásra, egy új szállodára és a strand fejlesztésére van szükség. Egyértelműen

3.4.2. Az interjú kutatás eredményei

Az előzőekben az online kérdőív eredményeit ismertettem, amit saját észrevételeimmel is kiegészítettem. A következőkben pedig a polgármesteri interjúk tartalmát szeretném ismertetni. Azért készítettem Nagykáta és Tápióbicske polgármesterével interjút, mert a két település közvetlen szomszédja egymásnak. Nagykátáról 5 kilométerre található a Tápió folyó, a tápióbicskei csata emlékműve és helyszíne a folyó másik partján található a közel 10 hektáros Lisóczki horgásztó, amelyhez 130 hektár földterület is tartozik, valamint egy gokart versenypálya is megnyitotta kapuit a tó mellett 2022-ben. Az emlékmű mellett egy szálloda építése is elkezdődött, de ez forráshiány miatt jelenleg csak félkész állapotban van, ezért még nem tud vendégeket fogadni. 2016-ban átadták a Tápióbicske és Nagykáta közötti 6,7 kilométeres felújított útszakaszt. A beruházás megvalósítása révén gyorsabbá és biztonságosabbá vált a község lakói számára a járási központ, Nagykáta megközelítése. Ezen felül egy kerékpárút is kiépítésre került ezen a részen, ami jelenleg a város határáig készült el. A turizmus fejlesztése szempontjából is fontosnak tartom ezeket a beruházásokat, mivel ezen az útszakaszon található a már említett nevezetességek, de ezen felül a nagykátai városi strand is. Ezen a rövid útszakaszon tehát számtalan kikapcsolódási lehetőséget vehetnek igénybe mind a helyi lakosok, mind az idelátogatók. Nagyon kíváncsi voltam, hogy a két településvezetőnek ebben és még sok más kérdés körben mi a véleménye. Nagyon örültem, hogy mindkét polgármester nagyon szívesen fogadta a megkeresésemet az adott témákkal kapcsolatban.

Dorner Gábor 9 és fél éve Nagykáta polgármestere. 2014. októberben választották meg először polgármesternek, majd 2019-ben újra bizalmat kapott a nagykátai lakosoktól. Hercegh Róbert, 2019 óta, tehát 4 és fél éve Tápióbicske polgármestere.

Az elmúlt 5-10 évben Nagykáta rohamos fejlődésnek indult. A teljesség igénye nélkül a következő beruházásokat sikerült az önkormányzatnak megvalósítania:

• Városi Sportcsarnok megvásárlása	575 millió forint
• Utak aszfaltozása	491,4 millió forint
• Óvodák felújítása, bővítése	385,7 millió forint
• Bölcsőde építése	433 millió forint
• Intézmények energetikai felújítása	237,2 millió forint
• Házi orvosi rendelők építése	95 millió forint
• Közmunka program	100,4 millió forint

• Járdafelújítás	64,6 millió forint
• Gépjárművek beszerzése	19,7 millió forint
• Kerékpárút építés	175,6 millió forint
• Külterületi buszvárók és játszótér építése	11,6 millió forint
• Szakorvosi Rendelő felújítása, bővítése, eszközbeszerzés	1400 millió forint
Összesen:	3989,2 millió forint

A két település jelenlegi állapotáról a következők állapíthatók meg:

A 2007-2014 közötti EU költségvetési időszak pályázati lehetőségeitől elestek Pest vármegye települései, hiszen a fővárossal együtt a Központi Régióknak nevezett térség a gazdaság teljesítménye alapján kikerült a támogatott EU régiók köréből. Előrelépést jelentett, hogy a kormány mintegy nyolcvan milliárd forintból kompenzációs alapot hozott létre a vármegye települései részére. Ennek eredményeképpen sikerült a felsorolt beruházásokat megvalósítanunk.

Nagykátai városvezetője a következő beruházások megvalósítására a legbüszkébb a fent felsoroltok közül:

- Városi Sportcsarnok megvásárlása;
- utak aszfaltozása;
- Óvodák felújítása, bővítése;
- Bölcsőde építése;
- Szakorvosi Rendelő felújítása, eszközbeszerzés.

Amikor Herczegh Róbert elkezdte Tápióbicske irányítását, amit ő inkább szolgálatnak tekint, nem volt a településnek jövőképe, az előző vezetés nem rendelkezett semmiféle koncepcióval e tekintetben. Ő csinált új térképeket, ezeken bejelölték ezen az önkormányzati területeket. Aztán megnézték, hogy melyik területet mire tudnák hasznosítani. Egy ipari park létrehozása van éppen a küszöbön, több tervet készítettek, egy öko farmot is meg fognak valósítani, a melegvízes forrásukat is szeretnék hasznosítani.

A községvezető szinte mindegyik fejlesztésre büszke! Véleménye szerint fontos az infrastruktúra fejlesztése. Fontos egy olyan is, amire azt mondták, hogy nem lehet megcsinálni, de ők megcsinálták. Büszke a 2023 áprilisi Bicskei csata megszervezésére. Élő történelem órákat tartottak gyerekeknek és minden ide látogatónak, főzőversenyen és még

ezen felül rengeteg programon vehettek részt a vendégek, az esemény fénypontja pedig maga a csata volt, ahol ágyuk dörrentek, lovasok csaptak össze, hatalmas küzdelemben elevenedett meg a történelem. Történelmi emlékhelyé nyilvánították 30 év után a tápióbicskei csata helyszínét. Ezt is hatalmas sikernek élték meg. Amióta ő a polgármester, azóta állt az önkormányzat az esemény mögé, addig csak civilek vettek részt a szervezésben.

Mindkét polgármester komoly potenciált lát a turizmus fejlesztésében, talán fogalmazhatnék úgy is, hogy a legfontosabb kitörési pont számukra.

Dorner Gábor szerint sokkal több hangsúlyt kell fektetniük városunk és a Tápió-vidék turisztikai vonzerővé tételére. A 2019-ben létrejött Tápió Natúrpark 18 települése, köztük Nagykáta büszke természeti értékeire. A natúrpark területén 4500 ha országosan védett terület helyezkedik el, amely 12 részegységre osztva a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet része, mely a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság felügyelete alá tartoznak. Emellett a területén még közel azonos számú Natura 2000-es terület és több, az önkormányzatok által kijelölt helyi védettségű terület is található a térségben. Legnagyobb kiterjedésű egybefüggő védett területe Nagykáta és Farnos között húzódik, melyet vizenyős rétek, mocsarak, löszgyepek és szikes foltok mozaikja alkot. A nagykátai Nyík-rét egyik jellegzetessége, hogy itt legel a nemzeti park impozáns megjelenésű szürke marha gulyája ezen a hortobágyi pusztákat idéző, festői környezetben.

1848. április 4-én volt a „Tápióbicskei ütközet”, ami részben Nagykáta határában zajlott le. Görgeynek a városunkban volt a főhadiszállása. A győzelem után itt fogadta Kossuth Lajost, aki a kórháznak berendezett Keglevich-kastélyban meglátogatta az ütközetben megsérült honvédeket (ebben az épületben van ma a polgármesteri hivatal).

Építészeti emlékeink közül kiemelkedik a Szent György templom. Nagykátának már a XIV. században volt plébániája, tehát kellett, hogy legyen temploma is, amelyet a Historia Domus szerint a csehek építettek. Romosan, de túlélte a török hódoltságot, alapjaira 1745-ben megépítették a mai templomot, amit 1903-ban kibővítettek. Meg kell még említeni a XVIII. században épült Keglevich kápolnát.

2015 óta rendezi meg a város a Tápió Feszt – hagyományőrző, kulturális gasztro fesztivált, mely a Tápiómenti települések összefogásával, közel 20 település részvételével valósul meg, s célja, hogy a hagyományőrzés mellett olyan összetett kulturális élményt biztosítson, melyben helyet kap a sport, a művészet, a gasztronómia is.

„Nagy örömünkre szolgál, hogy a Tápió-vidék valamennyi települése fontosnak tartja, hogy eljöjjön hozzánk, bemutatkozzon, elhozza mindazt, amit érdekesnek tart megmutatni, amivel büszkélkedhet. S mindannyiunknak jó látni, hogy milyen sok értékkel rendelkezünk, mi itt, a Tápió-vidéken.” – mondta a Polgármester Úr.

A Kátai Nemzetközi NéptáncTalálkozó 1977-ben indult útjára és azóta is megrendezésre kerül szinte minden évben. Szervezője a 45 éves születésnapját ünneplő Tápiómente Táncegyüttes, melyre méltón büszke nem csak Nagykáta, hanem az egész térség.

Tápióbicskének is még van hova fejlődnie, de vannak komoly terveik. Eddig egy szálláshelyük sem volt. Amióta Róbert a polgármester, csináltatott egy 12 férőhelyes szállást az önkormányzati épület emeleti részére. Ezen felül egy háromfős apartmant és egy 24 főt befogadni képes szállást is, amit most bővítenek 30 férőhelyesre. Van egy tanösvény, amit most fejlesztenek, ez a természeti kincseiket fogja bemutatni, egy történelmi tanösvényük is van, most táblázzák ki. A régi könyvtár helyén egy múzeum megvalósításán is fáradoznak, ahol az 1848-49-es Szabadságharc emlékéből fog nyílni kiállítás. Motocross versenyt is rendeznek, ez az esemény is több ezer embert vonzz ide minden évben. A pálya kialakítása során találtak egy 3500 éves aranykarkötőt, amit a Nemzeti Múzeum tett közkinccsé. Táncháztalálkozót is rendez évente. 2020 óta rendezik meg az extreme rush futóversenyt, amely berobbant a legnépszerűbb futóversenyek közé, mely egyszerre a legkeményebb és a legszórakoztatóbb is a résztvevők és a nézők véleménye szerint.

Nagykáta Város Önkormányzata Képviselő-testülete 12 főből áll, melynek többségének bizalmát élvezi a polgármester, aki szerint sajnálatos módon beszivárgott Nagykátára is az országos politika, így az ellenzéki képviselők sok esetben nem azt nézik, ami a város érdeke, hanem a politikai érdekeket helyezik előtérbe.

Kiemelten fontos Dorner Gábor számára a helyi civil szervezetekkel való együttműködés. Úgy gondolja, hogy egy város polgármestere számára az egyik legfontosabb feladatnak a város lakóinak „jól léte” kell, hogy legyen. Ehhez azonban ismernie kell azokat az embereket, akikért nap, mint nap dolgozik. Igyekszik valóban jelen lenni a település életében, napi kapcsolatban lenni az itt élőkkel. Mindig nyitott a város lakóinak problémái meghallgatására, és szívesen beszélget az emberekkel. Úgy érzi, mivel ő maga is itt nőtt fel, ismerik a hétköznapiakból is, így jóval könnyebb kapcsolatot építeni és azt fenntartani is. Ugyanezért tartja nagyon fontosnak a civil szervezetek, egyesületek működését is, hiszen, ha léteznek olyan fórumok, olyan közösségek, ahol a tagokat összeköti egy-egy közös hobbi, önként vállalt feladat, közös érdeklődési kör, vagy éppen a városukért való tenni akarás, azt

az elköteleződést mindenképpen támogatni, segíteni kell legalább jó szóval, de ha lehetőség van rá, akkor anyagiakkal is.

A környező települések polgármestereivel kiváló a kapcsolat, együtt örülnek egymás sikereinek, részt vesznek egymás rendezvényein, új beruházások átadásain.

Hercegh Róbertnek a képviselő testülettel nagyon jó a kapcsolata, bár ez a kapcsolat nehezen indult, mert nem őt várták, elsődlegesen nem őt támogatták ennek a pozíciónak az elnyerésében. Szavai szerint az első évben mikor dicsérték is pofon akarták vágni, de aztán látták, hogy a falu népe mellé állt, nem lop, mindenhol a falu érdekeit képviseli, a civil szervezetekkel a kezdetek óta kitűnő a kapcsolata, a környék településeinek polgármestereivel rendszeresen szakmai fórumokat tartanak.

Az önkormányzat saját honlapján folyamatosan megjelennek az aktuális információk. Saját újsággal rendelkeznek, ami negyedévente jut el minden háztartásba. Hangosbemondó autó is járja az utcákat. Nagyon összetartó a lakosság, mindenben segítik egymást.

GÉP 1-2-3. Gazdasági Élénkítő Program keretein belül például a Tápióság megvalósította a Táborság pályázatát, ami táborozással foglalkozik, ha megtelik a szállás, akkor átirányítják a vendégeket Tápióbicskére. 7 település polgármásterével összeültek ennek programnak a hatékonyabb kivitelezése érdekében.

A jövőben Tápióbicskén infrastruktúra fejlesztésére lesz szükség, első sorban az utak, járdák folyamatos javítása, bővítése, a melegvízes forrás valamilyen hasznosítása a cél, illetve nagy szükség van egy bölcsőde megvalósítására. A turisztikai rendezvények minőségének, színvonalának emelésén is folyamatosan dolgoznak.

Kitörési pont a turizmus fejlesztése és egy ipari park kiépítése. 20-25 perc alatt elérhető Tápióbicskéről az M4-es autópálya, ez is vonzóbbá teszi majd az ipari parkot az érdeklődő vállalkozások számára.

Az, hogy a település helyzete milyen lesz a következő 10 évben, a covid járvány után és a szomszédunkban dúló háború közepette, az szinte megjósolhatatlan, de ennek ellenére pozitívan állnak mindenhez. Hercegh Róbert bízik a település lakosainak összetartó erejében. Biztos abban, hogy így előbbre fognak jutni, egy egyre szebb és élhetőbb Tápióbicske települést vízióval a jövőben.

Nagykátán a közösségi médián, lakossági fórumokon, közmeghallgatásokon, fogadó órákon, városi ünnepeken, megemlékezéseken, rendezvényeken érik el az embereket, továbbítják a település életében felmerülő fontos és releváns információkat.

A Tápiómenti Területfejlesztési Társulás, melynek 20 környező település a tagja, a közelmúltban fejezte be a térség legnagyobb szennyvízelvezetési beruházását. Ennek kapcsán 5 szennyvíztisztító telep és a hozzá kapcsolódó szennyvízelvezetési hálózat épült ki.

Közel 9 km olyan belterületi útja van még Nagykátának, mely nem szilárd útburkolatú, ezek aszfaltozása kiemelt cél az alábbiak mellett:

- útfelújítás: a meglévő szilárd burkolatú utak felújítása is kiemelt feladatok közé tartozik, prioritásként megjelölve a gyűjtőutak felújítását;
- zöldfelületek fejlesztése, felújítása, parkok, közösségi terek létrehozása, új játszóterek kivitelezése is szerepel a középtávú tervek között;
- a közbiztonság növelése érdekében kamerarendszer bővítése, fejlesztése;
- intézményeik energetikai felújítását meg fogja megvalósítani a városvezetés.

Nagykátán a fejlesztések a helyi lakosság érdekében történnek. A beruházások kiemelt céljai között szerepel a város élhetőbbé tételén túl erősíteni a járási központi szerepkörét, hogy a környező településen élők is egy komfortos, élhető kisvárosban tudják igénybe venni a közszolgáltatásokat az oktatás, az egészségügy, a szociális ellátás, a sport és művelődés területén is.

Nagykátának egyértelműen a fő kitörési pontja a turizmus, melynek egyik alapja a gyógyvízzel rendelkező strand és fürdőház. Kiemelt cél, hogy a gyógyfürdő minősítést megszerezze, bővítésre és fejlesztésre kerüljön a fürdő, mely jelenleg is népszerű.

Dorner Gábor azt kívánja, hogy Nagykáta egy élhető, szerethető kisváros maradjon, ahol az emberek békességben, egymást tisztelve élnek, és nem gyűlölködésről szólnak mindennapjaik. Nagyon fontosnak tartja a befektetők ide vonzását, az ehhez szorosan kapcsolódó ipari park létrehozását, helyi munkalehetőségek biztosítását.

4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Nagykátaváros az elmúlt 5-10 évben rohamos fejlődésnek indult az önkormányzat állhatatos munkájának köszönhetően. Több sikeresen befejezett projekt mellett sikerült megvásárolnia az önkormányzatnak a Városi Sportcsarnokot is, ami hatalmas előrelépés a település gazdasági fejlődése tekintetében. A megvalósított fejlesztések között szerepelt az óvodák felújítása, bővítése, több kilométer út és járda aszfaltozása, illetve burkolatfelújítása. A már meglévő bölcsődék mellett a megnövekedett igények kielégítése érdekében épült egy teljesen új bölcsőde és 3 háziorvosi rendelő 2021-ben. A Szakorvosi Rendelőintézet felújítása, bővítése, új eszközeinek beszerzése is a sikeresen megvalósult projektek közé sorolható. Az infrastrukturális fejlesztések mellett az intézmények energetikai felújításai is megvalósultak. A külterületi buszvárók és a településen található játszóterek sajnos már igen rossz állapotban voltak, így azok rekonstrukciója is megtörtént az elmúlt időszakban, ezzel élhetővé téve a települést. Ezek a beruházások mintegy 4 milliárd forintból jöttek létre.

Nagykátaváros az egyre dinamikusabban fejlődő infrastruktúrájának köszönhetően méltán viselheti a „Tápió főváros” rangot, hiszen mintegy 70.000 főt számláló régió központja is.

A városi strand a település egyik legmeghatározóbb turisztikai célpontja, számos fejlesztés valósult már meg eddig is a területén. Ebből adódóan az egyre színvonalasabb szolgáltatásaival még vonzóbbá vált az ide látogatók körében, az utóbbi években a vendégek létszáma már sikeresen elérte a covid járvány előtti látogatói létszámot, közel 100 ezer fő látogatta meg a komplexumot és élvezte a kínált szolgáltatásokat. A megnövekedett látogatószám következtében szükségessé vált a látogatók elszállásolásának megoldása is, amihez több új apartmant épült Nagykátán. A város a dinamikus látogatószám növekedésével benne van az országos átlagban is, mivel hazánkban 2023-ra jelentősen növekedett a vendégéjszakák és a turisztikai szolgáltatásokat igénybe vevő látogatók száma.

A lakosság körében lefolytatott kérdőíves felmérésem, és a két település polgármestereivel lefolytatott interjúm is azt az elméletemet támasztották alá, hogy mind Nagykátaváros polgármestere, Dorner Gábor, mind a település lakói komoly kitörési pontot látnak a helyi turizmus fejlesztésében, ami hozzájárulhat mind a város, mind a vállalkozók és a vállalkozó szellemű helyi lakosok gazdasági fellendüléséhez is. Ehhez a fejlődéshez elengedhetetlen tehát a gyógyfürdő fokozatos további fejlesztése, egy új szálloda és egy új kemping megépítése is a strand közvetlen környezetében az ide látogatók, vendégéjszakát töltők elszállásolása érdekében. A turisztikai fejlesztés mellett a gazdaságélénkítés érdekében az

önkormányzat kiemelt célja egy ipari park megvalósítása. Véleményem szerint ezt a projektet már 5-10 évvel ezelőtt meg kellett volna valósítani a városvezetésnek, azonban sajnos ez forráshiány következtében nem tudott megtörténni. Emiatt a város komoly bevételektől esett, ami ebben a gazdasági helyzetben, amivel nap mint nap meg kell küzdenie, sajnos óriási kiesésnek számít.

A diplomamunkámban négy hipotézist fogalmaztam meg, amelyeket a primer kutatásom és az azt kiegészítő szekunder elemzés segítségével igyekeztem alátámasztani. Következtetéseimet és javaslataimat a hipotézisekhez kapcsolódóan gyűjtöttem össze.

Hipotézis 1: a turizmus fejlesztése érdekében elengedhetetlen a város infrastruktúrájának komplex fejlesztése.

Ez a hipotézis a kutatásaim alapján beigazolódott, Nagykáta és Tápióbicske polgármesterei az interjúk során prioritásként jelölték meg a saját településük infrastruktúrájának folyamatos fejlesztését. A települések még mindig jelentős mennyiségű nem megfelelő burkolattal ellátott úthálózattal rendelkeznek, illetve a járdák állapota sem kielégítő, így ezek fejlesztése elengedhetetlen a települések élhetőségének növelése szempontjából. Illetve mind gazdasági, mind turisztikai szempontból nem lenne elhanyagolható egy komplex kerékpárút hálózat kiépítése sem a véleményem szerint. Az online kérdőívet kitöltők között is ez a fejlesztendő terület került az első helyre.

Hipotézis 2: az ipari park létrehozása elengedhetetlen a gazdasági fellendülés elősegítése érdekében.

Az ipari park jelenleg még nem valósult meg Nagykátán, a város területfejlesztési stratégiájában főcélként szerepelt ennek a projektnek a megvalósítása, de ez sajnos a mai napig nem tudott megvalósulni forráshiány következtében. Mindkét polgármester szerint ez égető probléma, amelyet a lehetőségekhez mérten mihamarabb orvosolni szükséges. Ezek alapján a 2. hipotézisem is bizonyítást nyert, miszerint az infrastruktúra fejlesztéseiben belül az ipari parkok létrehozására nagy szükség van.

Hipotézis 3: Nagykátának a turizmus lehet ez egyik, ha nem a legfőbb kitörési pontja.

Az online kérdőívet kitöltők között a legtöbben ezt a területet jelölték meg, 35,2 %, azaz 96 fő, emellett a szolgáltatási szféra végzett a második helyen, amely terület szorosan kapcsolódik a turizmushoz is. Nagykáta és közvetlen környezete jelentős turisztikai célpont lehet a természet, az építészet, a történelem szerelmeseinek és a pihenni vágyó kirándulók számára is. A terület bővelkedik a természeti látnivalókban, az építészeti örökség szinte

egyedülálló a környező településeken, él a hagyományörzés és történelmi események felelevenítése különböző rendezvények során, illetve számos gyógyfürdő és strand is megtalálható itt. Nagykátán rendelkezik egy már korábban fejlesztésekkel érintett stranddal és számos szálláshellyel, amelyek tökéletes alapot tudnak nyújtani, hogy a város bekapcsolódjon a térség turisztikai vérkeringésébe.

Hipotézis 4: A turizmusfejlesztésen belül a városi strand fejlesztése élvez prioritást.

A kutatásom megkezdésekor azt a hipotézis fogalmazta meg, hogy Nagykátán a turizmusvendéglátás szegmensén belül a városi strand fejlesztése a legkiemelkedőbb fejlesztési terület. A kérdőívet kitöltők válaszai alapján ez a felvetésem és ezzel a felállított hipotézisem be is igazolódott. A válaszadók jelentős többsége járt már a termálfürdőben, igénybe vette már a kínált szolgáltatásokat és szerencsére nagyon is meg volt elégedve a fürdő színvonalával. Azonban szinte mindenki egyetértett abban, hogy ahhoz, hogy ez a létesítmény még vonzóbbá váljon az ide látogatók számára, elengedhetetlen Nagykátán egy szálloda és egy kemping megépítése is a strandhoz kapcsolódóan. A turisztikai attrakciók és szolgáltatások, valamint a hozzájuk kapcsolódó egyéb marketingkommunikációs tevékenységek fejlesztésével jelentős fellendülés lenne várható a térség turisztikai életében és ezzel együtt a gazdasági életben is.

A kitűzött fejlesztési célok eléréséhez remélhetőleg a 2021-2027-es Európai Unió pályázati rendszer és az újonnan kiírt pályázati felhívások megfelelő forrást fognak biztosítani a város és a térség számára, illetve amennyiben ezek a pályázati források nem adnak lehetőséget a fejlesztésekre, úgy a Magyar Állam különít el forráskeretet a korábbi időszakhoz hasonlóan a térség fejlesztéséhez.

Azért gondolom igen aktuálisnak a témát, mert véleményem szerint beruházásokkal és fejlesztésekkel növelni tudjuk lakóhelyünk, a Tápió-vidék versenyképességét, élhetőségét és ezzel együtt vonzóvá válnak a település a fiatalok számára, növekedne a betelepülők száma, illetve csökkenne az elvándorlás is a településről. A turizmuson keresztül munkahelyeket teremtünk helyben, megőrizhetjük a már meglévőket, továbbá a turisták révén a helyi kistermelők termékei is több emberhez tudnak eljutni. A fejlesztések révén népszerűsítjük a szabadidős tevékenységeket, és aktív pihenésre buzdítjuk az embereket a Tápió-vidék szélesebb körű megismertetése által.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Szakedolgozatom első felében a belföldi turizmus fejlődési lehetőségeiről, Magyarország nemzeti turizmusfejlesztési stratégiájáról fejtettem ki a gondolataimat, ezen belül a hazai régiók, mint desztinációk vonzerejének növelési lehetőségeiről és az ehhez igénybe vehető, a vidékfejlesztési politika által biztosított forrásokról is osztottam meg információkat. Ezt követően bemutattam, hogy mit jelent a területfejlesztés, a vidékfejlesztés, és a gazdaságfejlesztés fogalma. Miután megismerkedtünk a gazdaságfejlesztés fogalmával, a kulcs programok kidolgozásának stratégiai lépcsőfokainak bemutatása következett.

A következő fejezetben bemutattam a saját kutatásomat. A primer vizsgálataimat a Pest vármegyében található Nagykáta településen végeztem el, aminek egyik célja, az volt, hogy betekintést kapjak arra vonatkozóan, hogy a nagykátai lakosok és a város polgármestere, hogyan látja a város általános helyzetét. Ezen belül arra is kíváncsi voltam, hogy a helyi turizmus lehet-e kitörési pont, és ha igen, ez milyen mértékben növelné a helyi gazdasági mutatókat. Ezeknek a céljaimnak az elérésének érdekében, interjút készítettem Dorner Gáborral, Nagykáta és Hercegh Róberttel, Tápióbicske polgármesterével. A két polgármesternek sok beruházás lehet közös célja, mivel a két település közvetlen szomszédja egymásnak. A nagykátai lakosok egy anonim 27 kérdésből álló online kérdőívet is kitölthettek az adott tématerülettel kapcsolatban. Szekunder vizsgálataim során többek között Nagykáta területfejlesztési stratégiájának elemzése is megtörtént, különös tekintettel arra vonatkozóan, hogy az Európai Unió által javasolt 7 pontot hogyan és milyen módon tartalmazza ez a tanulmány. A kutatásom során részletesen bemutattam Nagykáta jelenlegi és az elmúlt évekbeli helyzetét (infrastruktúra helyzete, népesség változás, vándorlási egyenleg, foglalkoztatottság, népesség változás stb.), majd ezeket az információkat kielemeztem. A kutatásom ezen részében első sorban a segítségemre volt a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), valamint az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR).

A diplomamunkámban négy hipotézist fogalmaztam meg, amelyeket a primer kutatásom és az azt kiegészítő szekunder elemzés segítségével igyekeztem alátámasztani. A négy felállított hipotézist végül mind a primer, mind a szekunder kutatás teljes mértékben alátámasztotta.

Nagykáta város gazdasági fellendülésének egyik fő mozgatórugója az infrastruktúra fejlesztés és egy ipari park kiépítése mellet a turisztikai szegmens fejlesztése lehet. Ennek is fő célkitűzése a meglévő strand és közvetlen környezetének fejlesztése.

6. IRODALOMJEGYZÉK

- Bajmócy Z. (2011): Bevezetés a helyi gazdaságfejlesztésbe, Szeged, JATEPress
- Barta A. (2014): Településfejlesztés, Infrastruktúra-fejlesztés, Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest
- Bede I. (2007): Területfejlesztés, Oktatási segédlet. Pte Pmmk, Urbanisztika Tanszék, Pécs
- Benedek J. (2019): Területfejlesztés és regionális fejlődés, *Tér és Társadalom* 21. (2) 147-149 p.
- Buday-Sántha A. (2001): Agrárpolitika-vidékpolitika. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, Pécs
- Csatári B. (1996): A magyarországi kistérségek néhány jellegzetessége, MTA RKK Alföldi Tudományos Intézete, Pécs
- Csatári B. (2000): A magyarországi kistérségek vidékiség-kritériumai.
In: Rechnitzer J., Horváth Gy. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Szeged
- Csité A. (1999): A paraszti közösségtől a ruralitásig: a nemzetközi vidékkutatások harminc évének néhány kulcsproblémája. *Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok* 9. (1-2) 9-28 p.
- Dorgai L. (1998): Néhány gondolat a „mi tekinthető vidéknek” című vitacikkhez. *Gazdálkodás, Tér és Társadalom* 29. (1) 17 p
- Faluvégi A. (2004): A társadalmi-gazdasági jellemzők területi alakulása és várható hatásai az átmenet időszakában. MTA KTK, Budapest. (Műhelytanulmányok; 2005/4.)
- Faragó L. (1987): A területfejlesztés fogalmáról. *Tér és Társadalom* 1. (1) 5-16 p.
- Faragó L. (1994): Adalékok a területfejlesztéssel kapcsolatos fogalmak vitájához. *Tér és Társadalom* 8. (3-4) 23-39 p.
- G.Fekete É. (2013): Integrált vidékfejlesztés, Miskolci Egyetem, Miskolc
- Hoffman I. (2018): Bevezetés a területfejlesztési jogba, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Kis K. (2011): A vidék és a vidéki térségek meghatározásnak európai vonatkozásai. *Jelenkori Társadalmi és Gazdasági Folyamatok* 6 (1-2) 105-112 p.
- Knox, P. and Agnew, J. (1994) *The Geography of the World Economy*. London

- Kollár K.: A helyi gazdaságfejlesztés szereplőinek vizsgálata, Széchenyi István Egyetem, Győr
- Kovács A. D. (2015): A vidék fogalma, lehatárolása és új tipológiai kísérlete, *Tér és Társadalom*, 29. (1) 11-34 p.
- Kovács A. D., Farkas J. Zs., Perger É. (2015): A vidék fogalma, lehatárolása és új tipológiai kísérlete, *Tér és Társadalom* 29. (1) 11-34 p.
- Kovách I. (szerk.) (2007): Vidék- és falukép a változó időben. Argumentum Kiadó, Budapest
- Kószegi I. R. (2016): Vidékfejlesztés, MTA KRTK RKI Alföldi Tudományos Osztály, Kecskemét
- Laczkó I. (1999): Vidék, vidékfejlesztés. *Gazdálkodás*, 1., 66–67
- Mezei C. (2006): A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi meghatározása, *Tér és Társadalom*, 20. (4) 85-96 p.
- Ritter K. (2020): Vidéki foglalkoztatás mint a vidék gazdasági biztonságának alapja, Nemzeti Községi Közigazgatási Továbbképzési Intézet, Budapest
- Spitzer, H. (1995): Einführung in die raumliche Planung. Ulmer, Stuttgart
- Szigeti E. (2006): Terület- és településfejlesztési ismeretek. BMGE, Budapest
- Swinburn G., Goga S., Murphy F. (2004): A helyi gazdaságfejlesztés kézikönyve, Bertelsmann Stiftung, Gütersloh; UK DFID, London; The World Bank, Washington, D.C
- Waldorf (2006): A continuous multi-dimensional measure of rurality: Moving beyond threshold measures. Paper selected for the Annual Meetings of the Association of Agricultural Economics, Long Beach

Egyéb internetes források:

- web 1: Turisztikai szálláshelyek forgalma, 2023 <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/ksz/ksz2312.htm>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 2: Új lehetőségek a kisvárosi a kisvárosi turizmusfejlesztésben <https://onbrands.hu/marka-es-trend/2023/04/desztinacio-marka/uj-lehetosegek-a-kisvarosi-turizmusfejlesztésben>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 3: A KAP második pillére: a vidékfejlesztési politika <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/110/a-kap-masodik-pillere-a-vidékfejlesztési-politika>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 4: A területfejlesztés és politika tartalma, tárgya és célja http://www.sze.hu/~rechnj/Region%E1lis%20politika/regpol_1.pdf, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 5: Nemzeti jogszabálytár, 2023. évi CII. törvény a területfejlesztésről https://njt.hu/jogszabaly/2023-102-00-00, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 6: Vidékfejlesztés jegyzet <https://oszkdk.oszk.hu/storage/00/03/17/40/dd/1/Videkfejlesztés.pdf>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 7: Regionális gazdaságtan, Település- és térségfejlesztés http://abi.gtk.szie.hu/system/files/upload/course_material/telepules_es_tersegfejlesztés_g_c_1.pdf, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 8: A településrendezés célja, feladata és eszközei <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/TenyekKonyve-tenyek-konyve-1/regiok-1842E/telepulesrendezés-192E2/az-epített-környezet-alakításáról-es-vedelmeről-szóló-1997-évi-lxxviii-törvény-a-telepulesrendezésről-19336/a-telepulesrendezés-célja-feladata-es-eszkozei-19337/>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 9: Országos Területfejlesztési és Településirányítási rendszer (TEIR) <https://www.teir.hu/helyzet-ter-kep/>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 10: Pest megye járásai <http://www.terport.hu/tematikus-terkepek/pest-megye-jarasai-2020.html>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 11: Nagykáta város honlapja <https://www.nagykata.hu/news.php>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 12: Tápiófeszt <https://www.tapiofeszt.hu/>, Letöltés ideje: 2023. április 8.

- web 13: Nagykátai Gyógy- és Strandfürdő <https://www.nagykatastrand.hu/bemutakozas>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 14: Tápió Natúrpark <https://tapionaturpark.hu/>, Letöltés ideje: 2023. április 8.
- web 15: Nagykáta Integrált Településfejlesztési Stratégiája http://www.nagykata.hu/e107_files/downloads/nagykata_integralt_telepulesfejlesztési_strategia.pdf, Letöltés ideje: 2023. április 8.

7. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Lakossági kérdőív

Kedves Kitöltő!

Tényi István vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vidékfejlesztési agrármérnök mester szakos végzős hallgatója. A diplomamunkám elkészítéséhez szeretném kérni a segítségét.

Kutatásom során Nagykáta általános helyzetét, a város fejlettségi állapotát vizsgálom. Mindemellett választ szeretnék kapni arra is, hogy a településen élő emberek látnak-e kitörési pontot a turizmus területén.

A kérdőívet kérem, csak akkor töltsse ki, ha a településen lakik, illetve, ha még korábban nem töltötte ki.

A kitöltés teljesen anonim, és csupán 5-10 percet vesz igénybe. Az adatokat kizárólag a szakdolgozatom során használom fel.

Előre is köszönök minden kitöltést!

1. Az Ön neme?
 - a. Férfi
 - b. Nő
2. Az Ön kora?
 - a. 18 év alatt
 - b. 19-25 év között
 - c. 26-50 év között
 - d. 51- 65 év között
 - e. 66 év felett
3. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?
 - a. kevesebb, mint 8 általános
 - b. 8 általános
 - c. szakmunkás
 - d. érettségi
 - e. egyetem / főiskola

4. Az Ön foglalkozása?
 - a. alkalmazott
 - b. vállalkozó
 - c. tanuló
 - d. nyugdíjas
 - e. GYED /GYES ellátást kap
 - f. munkanélküli
 - g. háztartásbeli
 - h. egyéb.....
5. Mióta él Ön a településen?
 - a. 0-5 év
 - b. 6-10 év
 - c. 11-20 év
 - d. 20 évnél régebben
6. Ide költözött vagy itt született?
 - a. ide költöztem
 - b. itt születtem
7. Jelenleg Nagykátán dolgozik?
 - a. igen
 - b. nem
8. Ingázik a lakhelye és a munkahelye között?
 - a. igen
 - b. nem
9. Mi az a három dolog, ami eszébe jut, amikor a településre gondol?
 - a. -
 - b. -
 - c. -
10. Mik a település előnyei? Kérjük, soroljon fel 3-5 tényezőt, szót!
 - a. -
11. Mik a település hátrányai? Kérjük, soroljon fel 3-5 tényezőt, szót!
 - a. -

12. Mennyire van megelégedve a következő tényezőkkel a településen? (1-4-ig terjedő skálán, ahol az 1 = a legkevésbé vagyok megelégedve...4 = teljesen meg vagyok elégedve)

	1	2	3	4
közlekedés általában				
tömegközlekedés				
egészségügy				
alapfokú oktatás				
közbiztonság				
hulladékkezelés				
munkalehetőségek helyben				
sportolási lehetőségek				
terek állapota				
utak/utcák minősége				
járdák minősége				
zöld környezet állapota				
zöld felületek nagysága				
lakókörnyezet minősége				
természet állapota				

13. Szívesen él Ön a településen? (1-4-ig terjedő skálán, ahol az 1 = nem szívesen...4 = nagyon szívesen)

1	2	3	4

14. Szívesen él Ön a jelenlegi, közvetlen lakókörnyezetében (saját utca, település rész)? (1-4-ig terjedő skálán, ahol az 1 = nem szívesen...4 = nagyon szívesen)

1	2	3	4

15. Mennyire vonzó egy fiatal számára Ön szerint a településen, hogy.....: (1-4-ig terjedő skálán, ahol az 1 = nagyon nem vonzó...4 = nagyon vonzó)

	1	2	3	4
a településen lakjon és ott dolgozzon?				
a településen lakjon, de ne ott dolgozzon?				
Budapesten lakjon és ott is dolgozzon?				
Külföldön lakjon és ott is dolgozzon?				

16. Mik azok a fejlesztési irányok/területek, amelyek a településen igazán fontosak a közeljövőben? (maximum a 3 legfontosabbat jelölje)

- a. infrastruktúra
- b. munkalehetőség
- c. oktatás
- d. kulturális
- e. sportolási lehetőség
- f. közösség fejlesztés
- g. egyéb:

17. Melyik ágazatot tartja leginkább kitörési pontnak Nagykátán?

- a. turizmus-vendéglátás
- b. mezőgazdaság

- c. könnyű ipar
- d. oktatás
- e. szolgáltatás
- f. kutatás
- g. egyéb:

18. Mit mutatna meg Nagykátán és környékén egy vendégnek/turistának? Sorolja fel mindet, ami eszébe jut.

- a. -

19. Bekapcsolódna-e valamilyen formában a turizmus-vendéglátásba Nagykátán? (Több választ is megadhat!).

- a. mint alkalmazott
- b. szállásadóként
- c. éttermi szolgáltatás/étkezés
- d. szépségápolás
- e. nem kapcsolódnék be
- f. Egyéb:

20. Járt már a városi strandon vagy a fürdőházban?

- a. igen
- b. nem

21. Milyenek tartja a városi strand és a fürdőház színvonalát (1-4 skálán, ahol az 1 = nem voltam elégedett, 4 nagyon elégedett voltam) Ha nem releváns ugorja át!

1	2	3	4

22. Részt vett-e már a Tápió Feszt rendezvényen?

- a. igen
- b. nem, de hallottam róla
- c. nem hallottam még róla

23. Milyenek tartja a Tápió Feszt színvonalát (1-4 skálán, ahol az 1 = nem voltam elégedett, 4 nagyon elégedett voltam) Ha nem releváns ugorja át!

1	2	3	4

24. Részt vett-e már az NKT Feszt rendezvényen?

- a. igen
- b. nem, de hallottam róla
- c. nem hallottam még róla

25. Milyenek tartja az NKT Feszt színvonalát (1-4 skálán, ahol az 1 = nem voltam elégedett, 4 nagyon elégedett voltam) Ha nem releváns ugorja át!

1	2	3	4

26. Ön szerint mire lenne szükség a helyi turizmus fellendítéséhez?

- a. -

27. Van-e bármilyen megjegyzése a kérdőív témájával kapcsolatban?

- a. -

2. sz. melléklet: Polgármesteri interjú vázlata

1. Mióta polgármester Ön?
2. Az elmúlt 5-10 évben hogyan fejlődött a település ?
3. Mi a jelenlegi állapota a településnek?
4. Mely fejlesztésre a legbüszkébb?
5. Lát e kitörési pontot a turizmus-vendéglátás területén?
6. Turisztikai szempontból, hogyan értékeli a települést?
7. Mit mutatna meg egy turistának?
8. Milyen események kerülnek megrendezésre amelyek vonzóak az ide látogatóknak?
9. Milyennek értékeli a kapcsolatát a:
 - a. képviselő testülettel (?)
 - b. helyi civilekkel
 - c. környező településekkel (vagy a települések vezetőivel?)
10. Milyen csatornákon vonják be a lakosságot a falu életébe? Hogyan próbálják
 1. megszólítani a lakosságot?
11. Van e közös projekt a környező településekkel?
12. Ön szerint milyen fejlesztésekre lenne szükség a jövőben?
13. Ön szerint a lakosság milyen fejlesztésekre vágya a jövőben?
14. Milyen kitörési lehetőségek vannak a faluban?
15. Hogyan látja a következő 10 évben a település helyzetét?

3. sz. melléklet: Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Nagykáta lakóinak nemzetiségi megoszlása 2011 (%).....	28
---	----

4. sz. melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra: A magyarországi kistérségek vidéki és városi besorolása az OECD kritériumok alapján	13
2. ábra: A magyarországi kistérségek vidéki és városi besorolása a Magyarországon elterjedt 120 fő/km ² -es határérték alapján.....	14
3. ábra: Nagykáta elhelyezkedése,	26
4. ábra: Nagykátai járás	27
5. ábra: Nagykáta település lakónépességének alakulása, 2015-2023 (fő)	29
6. ábra: Nagykáta település vándorlási egyenlege, 2015-2023 (‰)	29
7. ábra: A természetes szaporodás Nagykáta településen, 2015-2023 (‰).....	30
8. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Nagykáta településen 2015-2023 (fő)	31
9. ábra: Személyi jövedelemadó fizetők aránya 100 főre vetítve, 2015-2023 (%).....	31
10. ábra: A válaszadók nemenkénti megoszlása (%)	39
11. ábra: A válaszadók kor megoszlása (%)	40
12. ábra: Válaszadók megoszlása iskolai végzettség alapján (%).....	40
13. ábra: A válaszadók megoszlása foglalkozás szerint (%).....	41
14. ábra: A válaszadók megoszlása az alapján, mióta élnek a településen (%)	41
(Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023 (%).....	41
15. ábra: A Nagykátán születettek aránya (%).....	41
16. ábra: Nagykátán dolgozók aránya (%)	42
17. ábra: Az ingázók aránya (%)	42
18. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta vonatkozásában	43
19. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta előnyeiről	44
20. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta hátrányairól	45
21. ábra: A lakosok mennyire szeretnek a településen élni.....	46
22. ábra: A lakosok mennyire szeretnek a közvetlen lakókörnyezetükben élni.....	46
23. ábra: A település számára fontos fejlesztési irányok/területek megoszlása a válaszadók alapján (%)	47

24. ábra: A legfontosabb kitörési pont (ágazat) megítélése a válaszadók alapján (%)	47
25. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) Nagykáta nevezetességeiről.....	48
26. ábra: A városi strand és fürdőház színvonala	48
27. ábra: A Tápió Feszt rendezvény részvételi aránya (%).....	49
28. ábra: Tápió Feszt rendezvény színvonalának megítélése (elégedettség) a kitöltők véleménye alapján (%)	49
29. ábra: Az NKT Feszt rendezvény ismertsége a válaszadók között (%).....	50
30. ábra: Az NKT Feszt színvonalának megítélése (elégedettség) azon kitöltők véleménye alapján, akik ismerik az NKT Feszt-et (%)	50
31. ábra: A kitöltők asszociációi (szófelhő) a helyi turizmus fellendítésének alapjairól	51

NYILATKOZAT

Alulírott Tényi István, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vidékfejlesztési Agrármérnök MSc szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Gödöllő, 2024. április 15.

Hallgató

NYILATKOZAT

Tényi István (hallgató Neptun azonosítója: FRMQY4) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom** / **nem javaslom**.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: Gödöllő, 2024. április 25.

belső konzulens

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Tényi István
A Hallgató Neptun kódja: FRMQY4
A dolgozat címe: Nagykáta helyzetének és fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata, különös tekintettel a turizmusra
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Gödöllő, 2024. április 15.

Hallgató aláírása